

Bruksela, dnia 8 stycznia 2014 r.

KANCELARIA SENATU

Przedstawiciel Kancelarii Senatu
przy Unii Europejskiej

Sprawozdanie nr 1/2014

Sprawozdanie z inicjatyw i opinii Komisji Europejskiej w grudniu 2013 r.

(edukacja, nauka, sprawy społeczne i instytucjonalne, kultura, wymiar sprawiedliwości)

Bruksela, grudzień 2013

1. **EDUKACJA** - Wyniki szkół UE: poprawa w naukach ścisłych i czytaniu, słabsze osiągnięcia w matematyce
2. **BADANIA NAUKOWE** - Startuje program Horyzont 2020 – 15 miliardów euro na badania i innowacje w ciągu pierwszych dwóch lat
3. **NAUKA** - Opublikowano przewodnik po programie Erasmus+, w 2014 r. dostępne środki wyniosą 1,8 mld EUR
4. **SPRAWY SPOŁECZNE** - Zatrudnienie wśród młodzieży: Komisja proponuje wprowadzenie norm w celu poprawy jakości staży
5. **ZATRUDNIENIE** - Komisja z zadowoleniem przyjęła porozumienie Rady w sprawie egzekwowania środków ochronnych przysługujących pracownikom delegowanym
6. **SPRAWY INSTYTUCJONALNE** - Maroš Šefčovič: Wspólny rejestr służący przejrzystości będzie silniejszy i utrzyma swój wyjątkowy zakres
7. **KULTURA** - Przewodnik do programu „Kreatywna Europa” opublikowany: w 2014 r. do dyspozycji będzie 170 mln euro
8. **SPRAWY WEWNĘTRZNE** - Działania na rzecz zapobiegania wypadkom śmiertelnym na Morzu Śródziemnym oraz lepszego zarządzania przepływami migrantów i azylantów
9. **WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI** - Komisja z zadowoleniem przyjmuje przełomową koncepcję dotyczącą swojego wniosku w sprawie pomocy przedsiębiorstwom w odzyskiwaniu zagranicznych wierzytelności

10. **WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI** - Ustanowione przez UE zwiększenie praw konsumentów staje się faktem w całej Europie
11. **WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI** - Pierwszy w historii UE instrument prawny przyjęty na rzecz integracji Romów
12. **WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI** – Oświadczenie wiceprzewodniczącej V. Reding i komisarza M. Barniera w sprawie trójstronnego porozumienia dotyczącego sankcji karnych za nadużycia na rynku
13. **RÓWNOUPRAWNIENIE** - Zróżnicowanie wynagrodzenia ze względu na płeć: wg sprawozdania Komisji kobiety w Europie wciąż pracują 59 dni w roku „za darmo”

1. EDUKACJA - Wyniki szkół UE: poprawa w naukach ścisłych i czytaniu, słabsze osiągnięcia w matematyce

Ostatni raport OECD na temat umiejętności 15-latków w matematyce, naukach ścisłych i czytaniu ukazuje bardzo zróżnicowane wyniki państw członkowskich. W całej UE uczniowie mają poważne braki w matematyce, ale sytuacja wygląda lepiej w naukach ścisłych i czytaniu; w tych dziedzinach Europa jest na dobrej drodze do osiągnięcia wyznaczonego na 2020 r. celu, który zakłada obniżenie odsetka uczniów uzyskujących słabe wyniki¹ do mniej niż 15 proc. Wyniki raportu przedstawili w Brukseli **Yves Leterme**, zastępca sekretarza generalnego Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD), oraz **Jan Truszczyński**, dyrektor generalny ds. edukacji i kultury Komisji Europejskiej.

W raporcie stwierdzono, że począwszy od 2009 r. dziesięć państw członkowskich (BG, CZ, DE, EE, IE, HR, LV, AT, **PL** oraz RO) poczyniło znaczące postępy w zmniejszaniu odsetka uczniów uzyskujących słabe wyniki we wszystkich trzech podstawowych umiejętnościach. W pięciu państwach UE (EL, HU, SK, FI, SE) odnotowano jednak wzrost odsetka uczniów ze słabymi wynikami. Pozostałe państwa członkowskie osiągnęły mieszane rezultaty (zob. tabela). Ogólnie rzecz biorąc, UE radzi sobie nieco lepiej niż Stany Zjednoczone, ale jeszcze lepsze wyniki osiąga Japonia.

¹ „Do roku 2020 odsetek 15-latków osiągających słabe wyniki w czytaniu, matematyce i naukach ścisłych powinien wynosić poniżej 15 %”. Zob. Konkluzje Rady z maja 2009 r. w sprawie strategicznych ram Europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2009:119:0002:0010:pl:PDF>

Androulla Vassiliou, komisarz UE ds. edukacji, kultury, wielojęzyczności i młodzieży, powiedziała: „Gratuluję państwom członkowskim, które poprawiły swoje wyniki. Widać jednak wyraźnie, że cała UE powinna się starać jeszcze bardziej. Państwa członkowskie muszą wciąż podejmować wysiłki w rozwiązywaniu problemu słabych wyników w nauce szkolnej, aby zapewnić młodym ludziom umiejętności konieczne do radzenia sobie we współczesnym świecie. Przedstawione dziś wyniki niech będą przypomnieniem, że inwestowanie w wysokiej jakości edukację ma zasadnicze znaczenie dla przyszłości Europy”.

Podobne zdanie wyraził **Yves Leterme**: „Badanie PISA pokazuje, co wiedzą 15-letni uczniowie i jak potrafią tę wiedzę wykorzystać. W globalnej gospodarce sukcesu nie mierzy się już na skalę krajową, ale porównuje z najlepiej funkcjonującymi systemami edukacji. Wyniki UE świadczą o tym, że musimy przyspieszyć tempo, w jakim dokonujemy postępów, jeśli nie chcemy, by państwa członkowskie znalazły się w tyle za innymi gospodarkami” – dodał były premier Belgii.

Badanie PISA przeprowadzane jest co trzy lata, począwszy od roku 2000. W badaniu z 2012 r. uczestniczyły wszystkie 34 państwa członkowskie OECD oraz 31 państw partnerskich, które w sumie stanowią ponad 80 proc. światowej gospodarki. Około 510 tys. uczniów w wieku od 15 lat i trzech miesięcy do 16 lat i dwóch miesięcy wzięło udział w testach z matematyki, czytania i nauk ścisłych, ze szczególnym naciskiem na matematykę.

PISA dostarcza dowodów naukowych, które umożliwiają decydom i osobom odpowiedzialnym za edukację określenie cech dobrze funkcjonujących systemów edukacji i kształtowanie polityki w tej dziedzinie.

Komisja Europejska i OECD niedawno podpisały porozumienie, które zakłada ściślejszą współpracę w trzech dziedzinach: strategii w zakresie umiejętności, analizy państw i badań międzynarodowych.

- **Jakie są wyniki UE – analiza Komisji:**

Czytanie: Odsetek uczniów uzyskujących słabe wyniki w czytaniu obniżył się z 23,1 proc. w 2006 r. do 19,7 proc. w 2009 r. i do 17,8 proc. w 2012 r. Jeśli ta tendencja się utrzyma, możliwe jest osiągnięcie do 2020 r. poziomu 15 proc. Dotychczas ten cel zrealizowało tylko siedem państw UE (EE, IE, PL, FI, NL, DE and DK). Znaczące postępy poczyniły: CZ, DE, EE, IE, HR, LT, LU, AT, **PL** oraz RO.

Matematyka: Od 2009 r. nie odnotowano poprawy w zakresie odsetka uczniów ze słabymi wynikami na poziomie całej UE. Niemniej jednak cztery państwa członkowskie (EE, FI, PL, NL) znalazły się w światowej czołówce państw, w których odsetek uczniów uzyskujących słabe wyniki w matematyce wynosi poniżej unijnego benchmarku 15 proc. Żadne inne państwo członkowskie nie osiągnęło jeszcze tego poziomu. Duże postępy (wzrost o ponad dwa punkty procentowe) odnotowano w przypadku BG, EE, IE, HR, LV, AT, **PL** oraz RO.

Nauki ścisłe: W całej Unii obserwuje się stopniową poprawę umiejętności w zakresie nauk ścisłych. W UE odsetek uczniów uzyskujących słabe wyniki obniżył się z 20,3 proc. w 2006 r. do 17,8 proc. w 2009 r. i do 16,6 proc. w 2012 r. Dziesięć państw członkowskich osiągnęło wynik poniżej 15-procentowego benchmarku: CZ, DE, EE, IE, LV, NL, **PL**, SI, FI, UK. Dalsze postępy poczyniły CZ, DE, EE, IE, ES, LV, AT, PL oraz RO.

W analizie podkreślono, że status społeczno-ekonomiczny uczniów ma istotny wpływ na ich wyniki; uczniowie z rodzin o niskich dochodach znacznie częściej uzyskują słabe wyniki w matematyce, naukach ścisłych i czytaniu. Istotne są też inne czynniki: negatywne skutki pochodzenia ze środowisk migracyjnych, znaczenie wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem, a także różnice pod względem wyników czytania między chłopcami a dziewczętami (dziewczęta radzą sobie znacznie lepiej niż chłopcy).

W analizie wskazano również na powiązania między wynikami badania PISA a niedawno opublikowanym badaniem OECD dotyczącym umiejętności dorosłych. We wniosku stwierdzono, że polityka edukacyjna będzie skuteczna, jeśli skupi się na poprawie poziomu szkolnictwa podstawowego i średniego. Później jest już zwykle za późno, aby nadrobić niewykorzystane w szkole możliwości.

- **Dalsze działania**

Michael Davidson, dyrektor OECD ds. wczesnej edukacji i szkolnictwa, oraz Jan Pakulski, kierownik działu Komisji Europejskiej ds. statystyk i badań dotyczących edukacji, spotkali się z przedstawicielami środowiska kształcenia i szkolenia w dniu 3 grudnia 2013 r., aby przedstawić implikacje badania PISA 2012 dla europejskiej polityki.

Komisja omówi rezultaty badania PISA 2012 z państwami członkowskimi, aby pomóc im określić środki naprawcze. Pierwszą dyskusję na ten temat zaplanowano na 24 lutego podczas kolejnego posiedzenia ministrów edukacji UE. Wyniki badania zostaną również wykorzystane

przez Komisję w 2014 r. w Europejskim semestrze zawierającym zalecenia dla poszczególnych państw związane z umiejętnościami podstawowymi.

Nowy program Erasmus+ na rzecz kształcenia, szkolenia i młodzieży, który zacznie działać w styczniu przyszłego roku, ma oferować wsparcie projektom służącym rozwojowi i podnoszeniu poziomu edukacji szkolnej. Wyniki omawianego badania mogą też pomóc państwom członkowskim w określeniu priorytetów finansowania ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Fundusz ten jest znaczącym źródłem inwestowania w umiejętności i szkolenia, a ponadto może poprawić szanse edukacji słabszych grup społecznych.

- **Więcej informacji**

PISA 2012: Wyniki UE i pierwsze wnioski dotyczące polityki w dziedzinie kształcenia i szkolenia w Europie:

http://ec.europa.eu/education/news/doc/pisa2012_en.pdf

Launch of PISA web-streaming 2012, European Commission:

<https://scic.ec.europa.eu/streaming/index.php?es=2&sessionno=0c7119e3a6a2209da6a5b90e5b5b75bd>

Power point presentation on PISA 2012 by Michael Davidson:

http://ec.europa.eu/education/news/doc/pisa2012-oecd_en.pdf

Opening remarks by Jan Truszczyński, Director General, DG Education and Culture:

http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/vassiliou/headlines/press-releases/docs/20131204-oecd-pisa-2012-results.pdf

PISA 2012 na stronie internetowej OECD:

<http://www.oecd.org/pisa/keyfindings/pisa-2012-results.htm>

Komisja Europejska - Kształcenie i szkolenie:

http://ec.europa.eu/education/news/20131203_en.htm

Strona internetowa komisarz Androulli Vassiliou:

http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/vassiliou/index_en.htm

Załącznik: Postępy w osiąganiu benchmarku mniej niż 15% uczniów w wieku 15 lat uzyskujących słabe wyniki w czytaniu, matematyce i naukach ścisłych [1]

	2012	Zmiana 2009-2012	2012	Zmiana 2009-2012	2012	Zmiana 2009-2012
	Czytanie	(w punktach procentowych)	Matematyka	(w punktach procentowych)	Nauki ścisłe	(w punktach procentowych)
UE	17,8	-1,9	22,1	-0,2	16,6	-1,2
Belgia	16,1	-1,5	19,0	-0,2	17,7	-0,4
Bułgaria	39,4	-1,6	43,8	-3,3	36,9	-1,9
Republika Czeska	16,9	-6,2	21,0	-1,3	13,8	-3,5
Dania	14,6	-0,6	16,8	-0,3	16,7	0,1
Niemcy	14,5	-4,0	17,7	-0,9	12,2	-2,6
Estonia	9,1	-4,2	10,5	-2,1	5,0	-3,3
Irlandia	9,6	-7,6	16,9	-3,9	11,1	-4,1
Grecja	22,6	1,3	35,7	5,4	25,5	0,2
Hiszpania	18,3	-1,3	23,6	-0,1	15,7	-2,5
Francja	18,9	-0,9	22,4	-0,1	18,7	-0,6
Chorwacja	18,7	-3,7	29,9	-3,3	17,3	-1,2
Włochy	19,5	-1,5	24,7	-0,2	18,7	-1,9
Cypr	32,8	:	42,0	:	38,0	:
Łotwa	17,0	-0,6	19,9	-2,7	12,4	-2,3
Litwa	21,2	-3,2	26,0	-0,3	16,1	-0,9
Luksemburg	22,2	-3,8	24,3	0,4	22,2	-1,5
Węgry	19,7	2,1	28,1	5,8	18,0	3,9
Malta	:	:	:	:	:	:
Niderlandy	14,0	-0,3	14,8	1,4	13,1	-0,1
Austria	19,5	-8,0	18,7	-4,5	15,8	-5,2
Polska	10,6	-4,4	14,4	-6,1	9,0	-4,1
Portugalia	18,8	1,2	24,9	1,2	19,0	2,5
Rumunia	37,3	-3,1	40,8	-6,2	37,3	-4,1
Słowenia	21,1	-0,1	20,1	-0,2	12,9	-1,9
Słowacja	28,2	6,0	27,5	6,5	26,9	7,6
Finlandia	11,3	3,2	12,3	4,5	7,7	1,7
Szwecja	22,7	5,3	27,1	6,0	22,2	3,1
Wielka Brytania	16,6	-1,8	21,8	1,6	15,0	0,0
Islandia	21,0	4,2	21,5	4,5	24,0	6,1
Serbia	33,1	:	38,9	:	35,0	:
Turcja	21,6	-2,9	42,0	-0,1	26,4	-3,6
Liechtenstein	12,4	-3,2	14,1	4,6	10,4	-0,9
Norwegia	16,2	1,3	22,3	4,1	19,6	3,8
Szwajcaria	13,7	-3,2	12,4	-1,1	12,8	-1,3
Japonia	9,8	-3,8	11,1	-1,4	8,5	0,0
USA	16,6	-1,0	25,8	2,5	18,1	-2,2

Źródło: OECD, PISA 2012. Brak danych dotyczących Czarnogóry i byłej jugosłowiańskiej republiki Macedonii.
 Uwaga: [1] Wyniki PISA 2012 są podzielone na sześć poziomów, od najniższego poziomu 1 do najwyższego poziomu 6. Za słabe uznaje się wyniki poniżej poziomu 2: czytanie (wynik <407,47), matematyka (wynik <420,07) i nauki ścisłe (wynik <409,54).

Benchmark 2020: Odsetek 15-latków osiągających słabe wyniki w czytaniu, matematyce i naukach ścisłych [1].

2. BADANIA NAUKOWE - Startuje program Horyzont 2020 – 15 miliardów euro na badania i innowacje w ciągu pierwszych dwóch lat

Komisja Europejska ogłosiła w dniu 11 grudnia 2013 r. pierwsze zaproszenia do składania wniosków w ramach unijnego programu wspierania badań i innowacji Horyzont 2020. Łączny budżet programu wyniesie 80 miliardów Euro w ciągu siedmiu lat, z czego w ciągu pierwszych dwóch lat funkcjonowania programu udostępnionych zostanie 15 miliardów euro. Pieniądze te mają dać nowy impuls rozwojowy europejskiej gospodarce opartej na wiedzy i trafić do tych obszarów, gdzie badania i innowacje mogą przynieść pozytywne zmiany odczuwalne dla wszystkich. Takich obszarów, na których mają skupiać się działania podejmowane w latach 2014-2015, jest dwanaście - wśród nich znalazły się między innymi: spersonalizowana opieka zdrowotna, bezpieczeństwo cyfrowe i inteligentne miasta.

Máire Geoghegan-Quinn, europejska komisarz ds. badań naukowych, innowacji i nauki, powiedziała: „Pora zabrać się do pracy. Finansowanie w ramach programu Horyzont 2020 ma kluczowe znaczenie dla przyszłości badań i innowacji w Europie. Przyczyni się do wzrostu gospodarczego i zatrudnienia oraz poprawy jakości życia. Program został tak pomyślany, aby przyniósł konkretne wyniki. Ograniczyliśmy też biurokrację, żeby łatwiej było wziąć w nim udział. Dlatego zachęcam badaczy, uczelnie, i przedsiębiorstwa, w tym małe i średnie firmy – zapisujcie się!”

Komisja po raz pierwszy określiła priorytety finansowania na najbliższe dwa lata, dzięki czemu badacze i przedsiębiorstwa zyskają jasny obraz kierunku, w jakim zmierza unijna polityka w dziedzinie badań naukowych. Już teraz można składać wnioski w ramach większości konkursów na projekty finansowane z budżetu na 2014 r., ale w przyszłym roku będą sukcesywnie ogłaszane kolejne konkursy. W budżecie na 2014 r. przeznaczono na ten cel ok 7,8 mld euro – pieniądze te sfinansują przede wszystkim projekty wpisujące się w trzy główne filary programu Horyzont 2020:

- **Doskonała baza naukowa:** ok. 3 mld euro, w tym 1,7 mld na granty Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych dla najlepszych badaczy oraz 800 mln euro na stypendia dla młodych badaczy w ramach programu Maria Skłodowska-Curie;
- **Wiodąca pozycja w przemyśle:** 1,8 mld euro na ugruntowanie wiodącej pozycji Europy w takich branżach przemysłu jak technologie informacyjno-komunikacyjne, nanotechnologia, zaawansowana produkcja przemysłowa, robotyka, biotechnologia i przemysł kosmiczny;

- **Wyzwania społeczne:** 2,8 mld euro na innowacyjne projekty będące odpowiedzią na siedem wyzwań społecznych określonych w programie Horyzont 2020, dotyczących ochrony zdrowia, rolnictwa, gospodarki morskiej i biogospodarki; energetyki, transportu, działań dotyczących klimatu, ochrony środowiska, efektywnego gospodarowania zasobami i surowcami; samoświadomych społeczeństw oraz bezpieczeństwa.

- **Kontekst**

Horyzont 2020 jest największym w historii unijnym programem ramowym na rzecz badań naukowych i innowacji. Jego łączny, siedmioletni budżet wynosi blisko 80 mld euro. Większość unijnych funduszy na badania jest przyznawana w ramach konkursów, jednak budżet programu obejmuje także finansowanie Wspólnego Centrum Badawczego, czyli wewnętrznej służby naukowej w Komisji Europejskiej, Europejskiego Instytutu Innowacji i Technologii oraz badań prowadzonych w ramach Traktatu Euratom. W ramach specjalnych porozumień partnerskich z poszczególnymi branżami przemysłu i państwami członkowskimi zostaną ogłoszone dodatkowe, oddzielne zaproszenia do składania wniosków. W 2014 r. łączny unijny budżet na badania naukowe, obejmujący wspomniane projekty partnerskie oraz wydatki administracyjne, wyniesie ok. 9,3 mld euro, natomiast w 2015 r. kwota ta wzrośnie do ok. 9,9 mld euro. Ostateczna wysokość finansowania na rok 2015 jest uzależniona od decyzji w sprawie rocznego budżetu UE na 2015 r.

Możliwości uzyskania finansowania w ramach programu Horyzont 2020 określają programy prac publikowane na unijnym portalu dotyczącym finansowania badań, który, po niedawnej przebudowie, umożliwi szybsze przeprowadzanie procedur bez konieczności przedstawiania dokumentów w wersji papierowej. Uproszczono także samą architekturę programu i systemu finansowania, wprowadzając jednolity zestaw reguł i ułatwione zasady dotyczące kontroli finansowych i audytów.

Konkursy na projekty planowane w latach 2014-15 przewidują kwotę 500 mln euro przeznaczoną dla małych i średnich przedsiębiorstw, która zostanie rozdysponowana w ramach nowego instrumentu dla MŚP. Oczekuje się, że duża część zgłaszanych projektów będzie uwzględniać kwestie genderowe, przewidziano także fundusze na wsparcie debaty o roli nauki w społeczeństwie. W programie Horyzont 2020 wprowadzono także nowe zasady, zgodnie z którymi obowiązującym wymogiem będzie tzw. otwarty dostęp, dzięki czemu opublikowane wyniki projektów będą nieodpłatnie dostępne dla wszystkich.

- **Dalsze informacje**

Strona internetowa programu Horyzont 2020

<http://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/>

Portal dla uczestników programu

<http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/home.html>

3. NAUKA - Opublikowano przewodnik po programie Erasmus+, w 2014 r. dostępne środki wyniosą 1,8 mld EUR

Organizacje pragnące ubiegać się w 2014 r. o dofinansowanie z programu Erasmus+, nowego programu UE na rzecz kształcenia, szkolenia, młodzieży i sportu, mogą już zacząć przygotowywać wnioski o dotacje. Przewodnik dotyczący nowego programu, zawierający szczegółowe informacje o zasadach składania wniosków jest dostępny pod adresem:

http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/documents/erasmus-plus-programme-guide_en.pdf

Erasmus+ otwarty jest dla organizacji działających w dziedzinie kształcenia, szkolenia, młodzieży i sportu. Mogą się one ubiegać o finansowanie od końca stycznia. Osoby indywidualne nie mogą bezpośrednio występować o dotacje - powinny one skontaktować się z uniwersytetem, szkołą lub organizacją, która złoży wniosek.

„Proces uruchamiania programu Erasmus+ dobiega końca i możemy teraz przystąpić do fazy realizacji. Zachęcam organizacje do uważnego zapoznania się z przewodnikiem, tak aby mogły być one w pełnej gotowości, kiedy rozpocznie się procedura elektronicznego składania zgłoszeń. Dzięki 40-proc. zwiększeniu budżetu programu, w ciągu następnych siedmiu lat dotacje otrzyma ponad 4 mln osób, w tym studenci i uczniowie, stażyści, nauczyciele i wolontariusze,” powiedziała **Androulla Vassiliou**, europejski komisarz ds. edukacji, kultury, wielojęzyczności i młodzieży.

Łącznie w 2014 r. z budżetu Erasmus+ udostępnione zostanie 1,8 mld EUR na następujące cele:

- promowanie mobilności studentów i uczniów, stażystów, nauczycieli i pozostałych kategorii osób pracujących z młodzieżą, młodych osób uczestniczących w wymianie młodzieży, liderów grup młodzieżowych i wolontariuszy. Termin składania wniosków

dotyczących projektów w zakresie mobilności edukacyjnej upływa dnia 17 marca 2014 r.;

- tworzenie lub zacieśnianie partnerstw między instytucjami kształcenia i placówkami szkoleniowymi oraz organizacjami młodzieżowymi a światem pracy. Termin zgłaszania wniosków upływa w kwietniu 2014 r.;
- wspieranie dialogu i budowania zdolności niezbędnych do przeprowadzenia reform systemu edukacji, szkoleń i wsparcia dla młodzieży.

Konsorcja, organizacje koordynujące i grupy mogą złożyć jeden wniosek w imieniu kilku organizacji.

Oprócz uniwersytetów i placówek szkoleniowych, po raz pierwszy wsparcie otrzymają nowe innowacyjne partnerstwa, tzw. sojusze na rzecz wiedzy oraz sojusze na rzecz umiejętności sektorowych. Partnerstwa te pozwolą zbudować powiązania między światem edukacji a rynkiem pracy, ponieważ umożliwią instytucjom szkolnictwa wyższego, placówkom szkoleniowym i przedsiębiorstwom promowanie innowacyjności i przedsiębiorczości oraz opracowywanie nowych programów nauczania i rozwijanie umiejętności potrzebnych na rynku pracy.

W dziedzinie sportu nacisk położony zostanie na następujące projekty transnarodowe: projekty wspierające lokalne organizacje sportowe; projekty ukierunkowane na rozwiązywanie takich transgranicznych problemów jak ustawianie zawodów sportowych, doping, przemoc i rasizm; projekty promujące właściwe zarządzanie, równość płci, włączenie społeczne i aktywność fizyczną.

• **Kontekst**

Przewodnik dotyczący programu Erasmus+ zawiera szczegółowe informacje o celach, priorytetach, możliwościach finansowania dla każdego z działań, w tym techniczne informacje dotyczące wniosków o dotacje i procesu wyboru, a także przepisy finansowe i administracyjne dotyczące przyznawania dotacji.

Program Erasmus+ stanowi połączenie wszystkich istniejących unijnych programów finansowania w obszarze kształcenia, szkolenia i młodzieży, w tym programów „Uczenie się przez całe życie” (Erasmus, Leonardo da Vinci, Comenius, Grundtvig), „Młodzież w działaniu” oraz pięciu programów współpracy międzynarodowej (Erasmus Mundus, Tempus, Alfa, Edulink oraz program na rzecz współpracy z państwami uprzemysłowionymi). Po raz pierwszy proponuje się także wsparcie dla sportu. Dzięki zintegrowanemu programowi

wnioskodawcy będą mogli łatwiej zrozumieć dostępne możliwości uzyskania dotacji. Wprowadzone zostają także dodatkowe uproszczenia, które ułatwią dostęp do dotacji.

Realizacja programu Erasmus+ rozpoczyna się w okresie, kiedy w UE prawie sześć milionów młodych osób jest bezrobotnych. W niektórych państwach odsetek ten przekracza 50 proc. Równocześnie w Unii zarejestrowanych jest ponad 2 mln wolnych miejsc pracy, a jedna trzecia pracodawców zgłasza trudności z rekrutacją pracowników posiadających potrzebne im umiejętności. Jest to dowód na spory niedobór kwalifikacji w Europie. Erasmus+, oferując obywatelom możliwości uczenia się, szkolenia, zdobywania doświadczenia zawodowego lub odbywania wolontariatu za granicą, przyczyni się do rozwiązania tego problemu.

Ulepszenie metod nauczania i uczenia się, nowe programy oraz rozwój zawodowy pracowników szkolnictwa i osób pracujących z młodzieżą, a także zacieśnienie współpracy środowiska edukacji i świata pracy przyczynią się do zwiększenia jakości i adekwatności europejskich organizacji i systemów edukacji, szkoleń i wsparcia dla młodzieży.

Budżet w wysokości 14,7 mld euro na okres 2014-2020 uwzględnia szacunki dotyczące przyszłej inflacji i jest on o 40 proc. wyższy w porównaniu z obecnymi poziomami finansowania. Planuje się przeznaczenie dodatkowych środków na mobilność w szkolnictwie wyższym oraz budowanie potencjału w krajach spoza UE; negocjacje w tej sprawie mają zakończyć się w 2014 r.

- **Dalsze działania**

Zachęca się zainteresowane organizacje do zapoznania się z przewodnikiem dotyczącym programu, w którym można znaleźć informacje o różnych możliwościach finansowania. Wnioski należy przysyłać (najczęściej drogą elektroniczną) agencjom krajowym w poszczególnych państwach lub Agencji Wykonawczej ds. Edukacji, Kultury i Sektora Audiowizualnego.

- **Dodatkowe informacje:**

Przewodnik po programie oraz zaproszenie do składania wniosków:

http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/index_en.htm

Strona internetowa komisarz Vassiliou:

http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/vassiliou/

4. SPRAWY SPOŁECZNE - Zatrudnienie wśród młodzieży: Komisja proponuje wprowadzenie norm w celu poprawy jakości staży

Komisja Europejska zaproponowała 4 grudnia 2013 r. wytyczne mające umożliwić stażystom zdobycie wartościowego doświadczenia zawodowego w bezpiecznych i uczciwych warunkach oraz zwiększyć ich szanse na znalezienie atrakcyjnej pracy. Wniosek dotyczący zalecenia Rady w sprawie ram jakości dla staży zawiera wezwanie skierowane do państw członkowskich, aby zagwarantowały zgodność krajowego prawa i krajowych praktyk z zasadami ustanowionymi w tych wytycznych, a w razie potrzeby dostosowały swoje prawodawstwo. Staże to kluczowy element gwarancji dla młodzieży zaproponowanej przez Komisję Europejską w grudniu 2012 r. i przyjętej przez Radę Unii Europejskiej w kwietniu 2013 r. Jak wynika z niedawnego badania Eurobarometru obecnie co trzeci staż ma niską jakość pod względem warunków pracy lub treści nauczania. Pracodawcy często zastępują nisko płatne stanowiska stażami o niskiej jakości. http://ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_378_en.pdf

„Stażę są kluczowe dla zwiększenia możliwości zatrudnienia młodych ludzi i zapewnienia płynnego zakończenia edukacji i wejścia na rynek pracy. Niedopuszczalne jest, aby niektórzy stażyści byli wykorzystywani jako darmowa albo tania siła robocza. Państwa członkowskie muszą zapewnić, aby stażyści byli odpowiednio szkoleni i zdobywali cenne doświadczenie pomagające im znaleźć pracę. Proponowane wytyczne umożliwiłyby stażystom zdobycie wysokiej jakości doświadczenia zawodowego w odpowiednich warunkach pracy”, powiedział **László Andor**, unijny komisarz ds. zatrudnienia, spraw społecznych i włączenia społecznego. Wytyczne zwiększyłyby przejrzystość warunków odbywania staży, na przykład poprzez wprowadzenie wymogu spisania pisemnej umowy o staż. Umowa powinna obejmować treści nauczania (cele nauczania, opieka) i warunki pracy (ograniczony czas trwania, godziny pracy, jasne wskazanie, czy stażyści otrzymają zapłatę lub inną formę wynagrodzenia oraz informacja, czy będą objęci ubezpieczeniem społecznym). Wzorcowe ogłoszenie o stażu zawierałoby informację, czy staż będzie płatny.

Przyjęcie ram jakości dla staży ustanawiających wspólne normy jakościowe dla staży to impuls wspomagający wdrożenie przez państwa członkowskie programów gwarancji dla młodzieży. Przyjęcie ram jakości zwiększyłoby również liczbę staży transnarodowych i pomogło uwzględnić staże na portalu EURES zgodnie z wnioskiem, który Rada Europejska zawarła w swoich konkluzjach z czerwca 2012 r.:

http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/PL/ec/131395.pdf

Zaproponowane ramy nie obejmują staży odbywanych w ramach studiów ani staży wymaganych, aby uzyskać dostęp do określonego zawodu.

- **Kontekst**

Ramy jakości dla staży to jedna z inicjatyw ogłoszonych w ramach pakietu na rzecz zatrudnienia młodzieży z grudnia 2012 r. Gwarancje dla młodzieży mają na celu zapewnienie wszystkim młodym ludziom w wieku do 25 lat dobrej oferty pracy, dalszego kształcenia, przyuczenia do zawodu lub stażu w ciągu czterech miesięcy przejścia na bezrobocie lub zakończenia formalnej edukacji. Gwarancje dla młodzieży to jedna z najistotniejszych i najpilniejszych reform strukturalnych, którą państwa członkowskie muszą wdrożyć, aby obniżyć bezrobocie wśród młodzieży i ułatwić płynne zakończenie edukacji i wejście na rynek pracy. Dobrej jakości szkolenia są niezbędne, aby skutecznie wdrożyć tę reformę.

W ciągu ostatnich dwudziestu lat staże stały się dla młodych ludzi ważną drogą wejścia na rynek pracy. Choć staże coraz częściej stanowią standardowy element naszych rynków pracy, to wraz z ich popularyzacją pojawiają się rosnące obawy co do treści nauczania i warunków pracy. Jeśli staże mają rzeczywiście ułatwiać dostęp do zatrudnienia, to w ich ramach należy oferować wysokiej jakości treści nauczania i odpowiednie warunki pracy i nie powinno się traktować ich jako tanich zamienników stałych miejsc pracy.

Z niedawnego badania Eurobarometru dotyczącego jakości staży wynika, że staże są powszechne: około połowa badanych (46%) odbyła staż, a wielu z nich odbyło więcej niż jeden staż. Z badania wynika również, że 35% podmiotów oferujących staże nie oferuje pisemnej umowy o staż, a 23% stażystów po zakończeniu stażu otrzymuje ofertę jego przedłużenia zamiast oferty pracy. Badanie pokazuje, że staże zagraniczne stanowią zaledwie 9% staży.

Badanie dotyczące staży we wszystkich państwach członkowskich UE zostało opublikowane przez Komisję w lipcu 2012 r. Zawarto w nim zalecenie, aby w ramach stażu zapewniano więcej gwarancji w zakresie jakości i perspektyw dla młodych ludzi i uwzględniano wymogi rynku pracy.

- **Dodatkowe informacje**

Wiadomości na stronie internetowej DG ds. Zatrudnienia:

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=89&newsId=2011&furtherNews=yes>

Eurobarometr „Doświadczenia związane ze stażami w UE”:

http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/flash_arch_390_375_en.htm#378

Strona internetowa komisarza László Andora:

http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/andor/index_en.htm

5. ZATRUDNIENIE - Komisja z zadowoleniem przyjęła porozumienie Rady w sprawie egzekwowania środków ochronnych przysługujących pracownikom delegowanym

Europejski komisarz ds. zatrudnienia, spraw społecznych i włączenia społecznego, **László Andor**, z zadowoleniem przyjął porozumienie Rady Unii Europejskiej ds. Zatrudnienia i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2013 r. dotyczące tzw. „ogólnego podejścia” w odniesieniu do dyrektywy w sprawie egzekwowania przepisów dotyczących delegowania pracowników. Komisja przedstawiła wniosek dotyczący tej dyrektywy w marcu 2012 r.

Komisarz **László Andor** powiedział: „Komisja z bardzo dużym zadowoleniem przyjmuje uzgodnione przez Radę ogólne podejście dotyczące nowych zasad wdrażania środków ochronnych przeciwko dumpingowi socjalnemu, określonych w dyrektywie o delegowaniu pracowników. Istnieje pilna potrzeba wzmocnienia środków ochronnych w przepisach UE, aby zagwarantować przestrzeganie praw pracowników delegowanych w praktyce oraz zapewnić przedsiębiorstwom europejskim większą pewność prawa i przejrzystość w prowadzeniu działalności. Zachęcam teraz gorąco Parlament Europejski i Radę do ostatecznego i jak najszybszego przyjęcia dyrektywy.”

Jeśli chodzi o **wymogi administracyjne i krajowe środki kontrolne**, jedno z najważniejszych elementów wniosku, tekst przyjęty przez Radę zapewnia równowagę między koniecznością zagwarantowania usługodawcom pewności prawa i przejrzystości a uznaniem kompetencji państw członkowskich.

Jeśli chodzi o **ochronę praw pracowników w ramach bezpośrednich umów o podwykonawstwo**, tekst przyjęty przez Radę ugruntowuje odpowiedzialność wykonawcy w tym zakresie, dając równocześnie państwom członkowskim pewną elastyczność co do utrzymania niezbędnych odpowiednich środków. W ten sposób gwarantuje się poszanowanie różnych modeli społecznych i systemów stosunków pracy obowiązujących w państwach UE.

- **Kontekst**

Tekst dyrektywy w obecnym kształcie, jeśli zostanie przyjęty przez Parlament Europejski i Radę, pozwoli poprawić skuteczność wdrażania, stosowania i egzekwowania w praktyce przepisów istniejącej dyrektywy w sprawie delegowania pracowników. Dyrektywa ta przewiduje szereg środków ochronnych umożliwiających ochronę praw socjalnych pracowników delegowanych oraz zapobieganie dumpingowi socjalnemu. Dzięki dyrektywie w sprawie egzekwowania przepisów można by w szczególności:

- ustalić ambitniejsze normy pozwalające podnieść **wiedzę** pracowników i przedsiębiorstw na temat ich praw i obowiązków, jeśli chodzi o warunki zatrudnienia;
- ustanowić zasady pozwalające **zacieśnić współpracę między organami krajowymi** odpowiedzialnymi za kwestię delegowania (wymóg odpowiadania na wnioski o pomoc złożone przez właściwe organy innego państwa członkowskiego; dwa dni robocze na odpowiedź na pilne wnioski o udzielenie informacji oraz 25 dni roboczych w przypadku wniosków niepilnych);
- sprecyzować **definicję delegowania** w celu zapobiegania powstawaniu „spółek-skrzynek pocztowych” (firm z fikcyjną siedzibą), które w rzeczywistości nie prowadzą działalności gospodarczej w państwie członkowskim pochodzenia, ale raczej wykorzystują delegowanie jako sposób na obejście przepisów;
- określić obowiązki państw członkowskich w zakresie **monitorowania zgodności** z zasadami ustanowionymi w dyrektywie z 1996 r. (państwa członkowskie zobowiązane są do wyznaczenia organów wykonawczych odpowiedzialnych za sprawdzanie zgodności; państwo członkowskie, w którym usługodawca prowadzi działalność, zobowiązane jest przedsięwziąć niezbędne środki nadzoru lub środki egzekucji) oraz środki **kontroli**, jakie powinny one wprowadzić;
- zobowiązać **przedsiębiorstwa delegujące**:
 - do wyznaczenia osoby do kontaktów z organami wykonawczymi, podawania tożsamości i liczby oddelegowywanych pracowników, terminów rozpoczęcia i zakończenia oddelegowania oraz okresu jego trwania, adresu miejsca pracy i charakteru usług,
 - do przechowywania podstawowych dokumentów, takich jak umowy o pracę, karty płacy oraz rozliczenia czasu pracy delegowanych pracowników;
- poprawić **egzekwowanie praw pracowników oraz rozpatrywanie skarg**, nakładając zarówno na państwo pochodzenia, jak i państwo przyjmujące obowiązek zagwarantowania pracownikom delegowanym, wspieranym przez związki zawodowe i inne zainteresowane strony trzecie, możliwości składania skarg oraz podejmowania

działań prawnych lub administracyjnych przeciwko pracodawcom, którzy nie przestrzegają praw pracowników;

- zagwarantować, aby **grzywny i kary administracyjne** za nieprzestrzeganie wymogów dyrektywy z 1996 r. nałożone na usługodawcę przez organy wykonawcze jednego państwa członkowskiego mogły być egzekwowane w innym państwie członkowskim. Sankcje za nieprzestrzeganie przepisów dyrektywy powinny być **skuteczne, proporcjonalne i odstraszające**.

- **Dodatkowe informacje**

Strona internetowa DG EMPL na temat delegowania pracowników:

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=471&langId=en>

Strona internetowa komisarza László Andora:

http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/andor/

6. SPRAWY INSTYTUCJONALNE - Maroš Šefčovič: Wspólny rejestr służący przejrzystości będzie silniejszy i utrzyma swój wyjątkowy zakres

Po przeprowadzeniu pełnego przeglądu wspólnego rejestru służącego przejrzystości zawierającego wykaz grup i organizacji, które chciałyby mieć wpływ na proces decyzyjny w Komisji Europejskiej i w Parlamencie Europejskim, grupa robocza Komisji i Prezydium PE wypracowały około 30 bezpośrednich usprawnień, w tym silne bodźce, które mają zachęcać organizacje do rejestrowania się.

Wiceprzewodniczący **Maroš Šefčovič**, odpowiedzialny za stosunki międzyinstytucjonalne i administrację, powiedział: „Zalecenia umocnią rejestr. Udostępnią społeczeństwu więcej informacji na temat grup interesów i organizacji, które działają na szczeblu UE w zakresie przejrzystości. Pozwoli to na zwiększenie liczby zachęt dla organizacji, które są zarejestrowane, i bardziej rygorystyczne traktowanie tych, które nie stosują się do przepisów. Jednocześnie cieszę się, że udało nam się zachować szeroki zakres rejestru, który jest jedyny w swoim rodzaju na świecie. Wszystkie grupy i organizacje, które są ujęte w rejestrze, powinny być dumne, podobnie jak ich klienci i członkowie.”

Bieżący rejestr został utworzony wspólnie przez Komisję Europejską i Parlament Europejski w 2011 r. Obejmuje on wszystkie organizacje, które aktywnie oddziałują na proces decyzyjny w Komisji i w Parlamencie, niezależnie od ich celu, statusu, struktury czy też budżetu. Szacuje się, że obecnie zarejestrowanych jest około 75 % wszystkich istotnych podmiotów związanych

z prowadzeniem działalności gospodarczej i około 60 % organizacji pozarządowych działających w Brukseli. Całkowita liczba zarejestrowanych organizacji wynosi obecnie około 6 000.

Grupa robocza zaleciła około 30 zmian mających na celu wzmocnienie i doprecyzowanie porozumienia międzyinstytucjonalnego. Należy wypracować więcej bodźców zachęcających organizacje do dobrowolnej rejestracji. Kolejny przegląd „Międzyinstytucjonalnego porozumienia między Komisją Europejską i Parlamentem Europejskim w sprawie rejestru służącego przejrzystości” zalecono na rok 2017.

Dyskusje prowadzone w grupie wysokiego szczebla wykazały, że jedyną podstawę prawną dla obowiązkowego rejestrowania się stanowi art. 352 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Powodowałyby to jednak liczne złożone kwestie prawne, w szczególności w odniesieniu do zakresu rejestru oraz zgodności z pozostałymi artykułami traktatów. Artykuł 352 wymaga jednomyślności w Radzie, a w przypadku kilku państw członkowskich - zgody parlamentów narodowych. Obecnie Rada nie uczestniczy we wspólnym rejestrze służącym przejrzystości.

- **Dalsze działania**

Wnioski i zalecenia grupy roboczej, które zatwierdzono jednogłośnie przy jednym wstrzymaniu się od głosu, zostaną przedstawione Prezydium Parlamentu Europejskiego; następnie zbada je Komisja Spraw Konstytucyjnych. Ostateczny wniosek zostanie poddany pod głosowanie na posiedzeniu plenarnym, w miarę możliwości przed zakończeniem kadencji. Wiceprzewodniczący Šefčovič zapozna kolegium komisarzy z wynikami prac grupy roboczej. Grupie roboczej Parlamentu Europejskiego przewodniczył Wiceprzewodniczący Parlamentu Europejskiego Rainer Wieland; w jej skład wchodził Wiceprzewodnicząca Parlamentu Europejskiego **Anni Podimata** (S&D, Grecja), **Isabelle Durant** (Zieloni/EFA, Belgia), **Edward McMillan-Scott** (ALDE, Wielka Brytania), **Oldřich Vlasák** (ECR, Czechy), oraz Kwestor PE **Jiří Maštálka** (GUE/NGL, Czechy), **Francesco Enrico Speroni** (EFD, Włochy), **Martin Ehrenhauser** (NI, Austria), jak również przewodniczący Komisji Spraw Konstytucyjnych **Carlo Casini** (EPP, Włochy) i posłowie do Parlamentu Europejskiego **Rafal Trzaskowski** (EPP, Polska) oraz **Roberto Gualtieri** (S&D, Włochy) — koordynatorzy w Komisji Spraw Konstytucjonalnych.

Wykaz zmian do porozumienia międzyinstytucjonalnego został umieszczony na stronie internetowej rejestru służącego przejrzystości:

<http://ec.europa.eu/transparencyregister/info/consult-register/whatsNew.do?locale=pl#pl>

7. KULTURA - Przewodnik do programu „Kreatywna Europa” opublikowany: w 2014 r. do dyspozycji będzie 170 mln euro

Organizacje z branży kulturalnej i kreatywnej pragnące ubiegać się w 2014 r. o środki z nowego unijnego programu wsparcia „Kreatywna Europa” przeznaczonego dla sektora kultury i sektora kreatywnego mogą już od 11 grudnia 2013 r. przygotowywać swoje wnioski o dotacje. Pierwsze informacje na temat możliwości pozyskania finansowania („zaproszenia do składania wniosków”) znajdują się pod adresem:

http://ec.europa.eu/culture/creative-europe/calls/index_en.htm

W przygotowywaniu wniosków pomocny będzie nowy przewodnik do programu „Kreatywna Europa”, który zawiera wiele informacji na temat procesu finansowania. W pierwszej rundzie dystrybucji środków w ramach tego programu w roku 2014 do dyspozycji będzie blisko 170 mln euro. Osoby fizyczne nie mogą ubiegać się o dotacje bezpośrednio: powinny zwrócić się do organizacji z branży kulturalnej i kreatywnej, takich jak stowarzyszenia kulturalne, festiwale, teatry, dystrybutorzy filmów itp., które mają prawo do składania wniosków, lub do swojego krajowego biura programu „Kreatywna Europa”.

„Projekty transnarodowe, które w ciągu najbliższych siedmiu lat zostaną sfinansowane w ramach programu »Kreatywna Europa«, pozwolą 250 tysiącom artystów i pracowników sektora kultury na dotarcie do nowej publiczności za granicą. W ramach programu będziemy również intensywnie inwestować w europejski przemysł filmowy, wspierając łącznie 2 000 kin i setki filmów. Autorzy i wydawcy będą mogli otrzymać wsparcie na tłumaczenia literackie, kontynuowane będzie również finansowanie ważnych inicjatyw, takich jak »Europejskie Stolicy Kultury«,” powiedziała **Androulla Vassiliou**, komisarz ds. edukacji, kultury, wielojęzyczności i młodzieży.

Program „Kreatywna Europa”, który w ciągu najbliższych siedmiu lat będzie dysponował łącznym budżetem w wysokości 1,46 mld euro², co stanowi kwotę o 9% większą niż dotychczas, będzie wspierać artystów, osoby zawodowo związane z kulturą i organizacje kulturalne w takich dziedzinach, jak sztuki widowiskowe, sztuki piękne, publikacje, film, telewizja, muzyka, gry wideo, sztuki interdyscyplinarne i dziedzictwo kulturowe, co umożliwi

² Kwota ta wynosi 1,46 mld euro przy uwzględnieniu szacowanej inflacji. Odpowiada to 1,3 mld euro w cenach „stałych” z 2011 r.

im prowadzenie działalności w innych krajach i rozwijanie umiejętności potrzebnych w epoce cyfrowej. Dzięki zwiększeniu widoczności europejskich dzieł kultury w innych krajach przyczyni się to również do promowania różnorodności kulturowej i językowej.

Oprócz podprogramów Kultura i MEDIA program „Kreatywna Europa” będzie obejmował również komponent międzysektorowy, z którego finansowane będą działania na rzecz współpracy politycznej, działania przekrojowe i nowy instrument gwarancji finansowych, który umożliwi małym i średnim przedsiębiorstwom z sektora kultury i sektora kreatywnego dostęp do pożyczek bankowych w kwocie do 750 mln euro. Instrument ten będzie funkcjonował od czerwca 2016 r.

- **Kontekst**

Szacuje się, że program „Kreatywna Europa” umożliwi:

- 250 tysiącom artystów i osób zawodowo zajmujących się kulturą oraz ich dziełom otrzymanie środków finansowych w celu zdobycia nowej publiczności poza granicami swoich państw;
- ponad ośmiuset europejskim filmom otrzymanie wsparcia w zakresie dystrybucji, dzięki czemu możliwe będzie zaprezentowanie ich publiczności w całej Europie i na świecie;
- co najmniej 2 tysiącom europejskich kin skorzystanie ze wsparcia na rzecz europejskiej sieci kin, które pozwoli im zagwarantować, aby min. 50% wyświetlanych w nich filmów było filmami europejskimi;
- uzyskanie wsparcia na potrzeby tłumaczenia ponad 4,5 tys. książek i innych dzieł literackich, dzięki czemu czytelnicy będą mieli do nich dostęp w języku ojczystym;
- tysiącom organizacji i osób zawodowo działających i pracujących w sektorze kultury i sektorze audiowizualnym skorzystanie ze szkoleń w celu zdobycia nowych umiejętności i lepszego przygotowania się do pracy na poziomie międzynarodowym.

Ze środków programu „Kreatywna Europa” finansowane będą również inicjatywy „Europejskie Stolice Kultury”, „Znak Dziedzictwa Europejskiego”, „Europejskie Dni Dziedzictwa” oraz 5 nagród w dziedzinie kultury i działalności audiowizualnej.

Ten nowy program zastąpi programy MEDIA, MEDIA Mundus i Kultura. 56% jego budżetu zostanie przeznaczony na wsparcie kinematografii i sektora audiowizualnego, zaś 31% na wspieranie kultury.

Europejski sektor kultury i sektor kreatywny wytwarzają do 4,5% europejskiego PKB i stanowią zatrudnienie dla około 3,8% siły roboczej w UE (8,5 mln osób).

- **Dodatkowe informacje**

Komisja Europejska: http://ec.europa.eu/culture/creative-europe/index_en.htm

Strona internetowa komisarz Androulli Vassiliou:

http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/vassiliou/index_en.htm

8. SPRAWY WEWNĘTRZNE - Działania na rzecz zapobiegania wypadkom śmiertelnym na Morzu Śródziemnym oraz lepszego zarządzania przepływami migrantów i azylantów

Tragedia na wyspie Lampedusa, jedna z wielu tragedii, których świadkiem była Europa w minionych latach, jest u źródła w dniu 4 grudnia 2013 r. bezprecedensowego wezwania przywódców UE i jej obywateli do podjęcia działań. Komisja przedstawia sposoby na zwiększenie solidarności i wzajemnego wsparcia w celu zapobieżenia wypadkom śmiertelnym wśród migrantów na obszarze Morza Śródziemnego.

Proponowane działania są wynikiem prac przeprowadzonych przez grupę roboczą dla Morza Śródziemnego, której przewodniczy Komisja. Celem grupy jest wzmocnienie polityk i narzędzi Unii Europejskiej w krótkiej i średniej perspektywie czasowej.

„Przed dwoma miesiącami tragedia na wyspie Lampedusa wywołała szeroką i emocjonalną reakcję w Europie. Pojawiło się wiele głosów wzywających do działania, które pozwoli zapobiec podobnym katastrofom w przyszłości. Wierzę, że ta wola działania nie uległa osłabieniu. Dzisiaj przedstawiamy środki i propozycje prawdziwie europejskiej reakcji, która może mieć ogromne znaczenie. Wzywam państwa członkowskie do pełnego wykorzystania tej niepowtarzalnej okazji i udowodnienia, że UE opiera się na solidarności i konkretnym wsparciu. Nadszedł czas działania”, powiedziała **Cecilia Malmström**, komisarz UE odpowiedzialna za sprawy wewnętrzne.

- **Grupa zadaniowa wskazała konkretne działania w pięciu głównych obszarach:**

- 1) Nadzór nad granicami, który pomoże ratować życie ludzkie**

Europa musi być w stanie zapewnić pomoc potrzebującym, nasilając operacje w zakresie kontroli granicznej oraz zwiększając swój potencjał pozwalający na wykrywanie łodzi na Morzu Śródziemnym.

Frontex przedstawił grupie zadaniowej nową koncepcję, która ma pozwolić osiągnąć to zamierzenie. Jej celem jest wzmocnienie nadzoru lotniczego i morskiego oraz zwiększenie możliwości ratowniczych, co pozwoli zapobiegać wypadkom śmiertelnym wśród migrantów znajdujących się w niebezpieczeństwie na morzu. Ma być ona realizowana w ramach trzech operacji na terytorium Grecji i Włoch, które koordynowane będą przez Frontex.

Wysiłki w zakresie nadzoru nad granicami państwowymi będą w pełni skoordynowane z działaniami podejmowanymi przez Frontex, które stanowią element istniejącej już **europejskiej sieci patroli**. Według szacunków Frontexu, uruchomienie dodatkowych zasobów będzie wymagało przeznaczenia w 2014 r. kwoty **około 14 mln euro rocznie**.

Elementem tych starań **jest działający od niedawna europejski system nadzorowania granic (EUROSUR)**. Udostępniając lepszy obraz sytuacji na morzu, system usprawni wymianę informacji i współpracę w zakresie władz państw członkowskich oraz między nimi, jak również z agencją Frontex. Informacje o zdarzeniach oraz o patrolach będą przekazywane bezpośrednio przez nowo utworzone krajowe ośrodki koordynacji oraz agencję Frontex.

Kapitanowie statków oraz statki handlowe powinni zostać zapewnieni raz na zawsze, że udzielenie pomocy znajdującym się w niebezpieczeństwie migrantom nie spowoduje żadnych sankcji oraz że udostępnione zostaną punkty na potrzeby szybkiego i bezpiecznego opuszczania pokładu. Jasne musi być, że - zakładając, iż działają oni w dobrej wierze, **nie zostaną narażeni na żadne negatywne skutki prawne w związku z udzieleniem takiej pomocy**.

2) Pomoc i solidarność

Państwa członkowskie mają obowiązek zapewnienia skutecznych systemów azytowych, migracyjnych i integracyjnych. Państwa, które mają do czynienia z dużą presją migracyjną, wymagają jednak szczególnego wsparcia. Dostępne powinny być nowe narzędzia.

Jeżeli chodzi o **wsparcie finansowe**, Komisja rezerwuje łącznie fundusze (w tym fundusze na sytuacje kryzysowe) opiewające na sumę maksymalnie 50 mln euro. Zarezerwowano kwotę 30 mln euro na pomoc Włochom, w tym na operacje nadzoru nad granicami, które będą realizowane przez Frontex. Dla pozostałych państw członkowskich przewidziano kwotę 20 mln euro. Środki te przeznacza się m.in. na poprawę możliwości przyjmowania, monitorowania i rejestrowania.

Opracowano kluczowe nowe narzędzia, takie jak „wspierane przetwarzanie” wniosków azylowych. W takich przypadkach do najbardziej narażonych państw udawać się będą urzędnicy z jednego z państw członkowskich, aby w skuteczny i efektywny sposób udzielić pomocy w przetwarzaniu wniosków o azyl. W centrum tych działań znajdzie się **Europejski Urząd Wsparcia w dziedzinie Azylu (EASO)** jako kluczowy podmiot pozwalający na przekierowanie solidarnego wsparcia państw członkowskich do krajów, które są pod szczególną presją.

3) Zwalczenie handlu ludźmi, przemytu i przestępczości zorganizowanej

Należy wzmocnić praktyczną współpracę i wymianę informacji, w tym z państwami trzecimi. Konkretnie inicjatywy przewidują: — nadanie **Europolowi** większego znaczenia i przydzielenie mu większych zasobów, które pozwolą na koordynowanie prac innych agencji UE działających w obszarze przemytu ludzi i walki z przestępczością zorganizowaną; — przegląd obowiązujących przepisów **UE dotyczących przemytu ludzi**, tzw. pakietu środków dotyczących pośredników i pogodzenie skutecznego zwalczania przemytu z potrzebą uniknięcia kryminalizacji pomocy humanitarnej; — dalsze wspieranie **programów mających na celu budowanie potencjału** w celu zajęcia się przemytem i handlem ludźmi w Afryce Północnej, głównych krajach pochodzenia i krajach pierwszego azylu (również poprzez szkolenia organów ścigania i organów wymiaru sprawiedliwości).

Szacunki Europolu wskazują, że na wzmocnienie działań skierowanych przeciwko przestępczości zorganizowanej i przemytowi niezbędne będą dodatkowe środki wynoszące **maksymalnie 400 000 euro rocznie**.

4) Regionalne programy ochrony, przesiedlenia i legalne drogi wiodące do Europy

Przesiedlenia to zakres, w którym państwa członkowskie powinny podjąć więcej działań, aby zagwarantować, że osoby potrzebujące ochrony w bezpieczny sposób dotrą do UE. W 2012 r. dwanaście państw członkowskich (Republika Czeska, Dania, Niemcy, Irlandia, Hiszpania, Francja, Litwa, Niderlandy, Portugalia, Finlandia, Szwecja oraz Zjednoczone Królestwo) dokonały przesiedlenia do Unii 4 930 osób. W tym samym roku Stany Zjednoczone dokonały przesiedlenia ponad 50 000 osób.

Jeżeli wszystkie państwa członkowskie zaangażowałyby się w działania związane z przesiedleniem i udostępniły odpowiednią liczbę miejsc, UE byłaby w stanie dokonać

przesiedlenia tysięcy ludzi z obozów dla uchodźców. Dążąc do zwiększenia liczby przesiedleń, **UE udostępni w ramach funduszy przewidzianych na lata 2014-2020 środki na dodatkowe starania i zaangażowanie w tym obszarze.** Komisja Europejska planuje udostępnić ryczałtową kwotę w maksymalnej wysokości 6 000 euro na jednego przesiedlonego uchodźcę.

Komisja jest gotowa zbadać możliwości **chronionego wjazdu** do UE, w ramach którego osoby niebędące obywatelami UE miałyby dostęp do procedury azylowej zanim wjadą na terytorium UE, nie narażając się na trudną podróż do Europy. W nadchodzących miesiącach zostanie to doprecyzowane, w szczególności w kontekście dyskusji na temat przyszłości polityki spraw wewnętrznych.

Należy umocnić i rozszerzyć istniejące **regionalne programy ochrony**, aby zwiększyć możliwości ochrony w regionach, z których pochodzi wielu uchodźców. W szczególności silniejszy regionalny program ochrony w Afryce Północnej (Libia, Tunezja i Egipt) powinien zostać połączony z nowym regionalnym programem ochrony i rozwoju dla Syrii. Nowe regionalne programy ochrony powinny w przyszłości objąć swoim zasięgiem kolejne kluczowe państwa w regionie Sahelu.

UE i państwa członkowskie powinny uruchamiać nowe **drogi prawne** umożliwiające dostęp do Europy: należy w całości wdrożyć dyrektywę w sprawie pracowników sezonowych; Komisja ma nadzieję, że współprawodawcy osiągną wkrótce porozumienie odnośnie do jej wniosku dotyczącego dyrektywy ułatwiającej studentom, naukowcom i innym grupom spoza UE wjazd do UE i krótkoterminowy pobyt na jej obszarze oraz ich do tego zachęcającej.

5) Działania podejmowane we współpracy z państwami trzecimi

Komisja Europejska **właśnie zakończyła negocjacje w sprawie porozumień dotyczących partnerstw na rzecz mobilności z Tunezją i Azerbejdżanem.** Porozumienia te wkrótce staną się oficjalnym uzupełnieniem pięciu już obowiązujących umów, które zawarto z Republiką Zielonego Przylądka, Mołdawią, Gruzją, Armenią oraz Marokiem. Partnerstwa na rzecz mobilności pozwalają na określenie większej liczby dróg legalnej migracji i udzielenie pomocy państwom rozwijającym swój potencjał w celu zapewnienia ochrony w regionie i poszanowania praw człowieka na ich terytorium. Jednocześnie partnerstwa te umożliwiają pogłębienie współpracy w zakresie walki z przemytnikami i handlarzami, którzy wyzyskują migrantów.

Działania dyplomatyczne **zostaną ukierunkowane na osiągnięcie dalszych wyników w naszych dialogach na rzecz mobilności prowadzonych z państwami trzecimi.** Należałoby na przykład nawiązać nowe **dialogi dotyczące migracji, mobilności i bezpieczeństwa** z kolejnymi państwami obszaru Morza Śródziemnego, zwłaszcza z Egiptem, Libią, Algierią i Libanem.

Dalsze inicjatywy dyplomatyczne i polityczne powinny dążyć do zapewnienia współpracy z krajami tranzytu i pochodzenia, co pozwoli na likwidowanie sieci handlu ludźmi, zwalczanie zjawiska przemytu i na readmisję nielegalnych migrantów.

Do podniesienia świadomości na temat ryzyka, jakie niosą ze sobą nielegalne kanały migracji, a także zagrożeń ze strony przemytników i handlarzy, mogłyby przyczynić się kampanie informacyjne oraz rozpowszechnianie informacji o sposobach legalnej migracji.

- **Prace grupy zadaniowej**

Na październikowym posiedzeniu Rady ds. WSiSW państwa członkowskie zgodziły się na ustanowienie grupy zadaniowej, której przewodniczy Komisja (DG do Spraw Wewnętrznych). Jej powołanie zostało pozytywnie przyjęte na posiedzeniu Rady Europejskiej w październiku. Grupa zadaniowa spotkała się w dniu 24 października i w dniu 20 listopada. W spotkaniach tych uczestniczyły wszystkie państwa członkowskie, agencja Frontex i inne agencje UE (Europejski Urząd Wsparcia w dziedzinie Azylu, Europol, Agencja Praw Podstawowych Unii Europejskiej, Europejska Agencja Bezpieczeństwa Morskiego), jak również Europejska Służba Działań Zewnętrznych.

Grupa robocza zasięgała opinii innych podmiotów, w tym państw stowarzyszonych, Wysokiego Komisarza Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców, Międzynarodowej Organizacji ds. Migracji, Międzynarodowego Ośrodka Rozwoju Polityki Migracyjnej, Międzynarodowej Organizacji Morskiej, Biura NZ ds. Narkotyków i Przestępczości, oraz Interpolu.

- **Jakie są dalsze działania?**

W dniach 5-6 grudnia Komisja przedłoży sprawozdanie Ministrom Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych, do dalszej dyskusji i zatwierdzenia podczas grudniowego szczytu Rady Europejskiej.

Długoterminowe inicjatywy będą elementem przemysłów w kontekście programu następującego po programie sztokholmskim, który umożliwi podjęcie kwestii wyzwań i priorytetów w zakresie polityki spraw wewnętrznych w nadchodzących latach.

- **Przydatne linki**

Komunikat w sprawie prac grupy zadaniowej dla Morza Śródziemnego:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2013:0869:FIN:PL:PDF>

Strona internetowa Cecilii Malmström:

http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/malmstrom/index_en.htm

9. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI - Komisja z zadowoleniem przyjmuje przełomową koncepcję dotyczącą swojego wniosku w sprawie pomocy przedsiębiorstwom w odzyskiwaniu zagranicznych wierzytelności

W dniu 6 grudnia 2013 r. ministrowie sprawiedliwości osiągnęli porozumienie w sprawie wniosku Komisji Europejskiej dotyczącego ogólnoeuropejskiego zarządzenia zabezpieczenia, aby ułatwić – tak obywatelom, jak i przedsiębiorstwom – dochodzenie zagranicznych wierzytelności.

Wniosek ułatwia dochodzenie zagranicznych roszczeń i zapewnia wierzycielom większą pewność co do odzyskania wierzytelności, przez co zachęca do wymiany handlowej na jednolitym rynku UE. Inicjatywa ta jest częścią programu Komisji „Wymiar sprawiedliwości na rzecz rozwoju”, którego celem jest wykorzystanie możliwości związanych ze wspólnym unijnym obszarem wymiaru sprawiedliwości do celów handlu i rozwoju.

„Dzisiejszy przełom w negocjacjach na temat europejskiego nakazu zabezpieczenia na rachunku bankowym jest przełomem w przypadku małych europejskich przedsiębiorstw stanowiących trzon naszej gospodarki. W obecnych czasach wyzwań gospodarczych, przedsiębiorstwa potrzebują szybkich rozwiązań w celu odzyskania zaległych należności. Potrzebują także skutecznych ogólnoeuropejskich rozwiązań tak, aby środki pozostały nienaruszone do czasu, gdy sąd podejmie decyzję o zwrocie należnej kwoty”, powiedziała wiceprzewodnicząca **Viviane Reding**, komisarz UE ds. sprawiedliwości. „Liczę, że Parlament Europejski i Rada będą kontynuowały swoją dobrą pracę, tak aby ten wniosek szybko znalazł się w unijnym dzienniku ustaw.”.

Z powodu nieściągalnych wierzytelności przedsiębiorstwa europejskie tracą około 2,6% rocznych obrotów. Większość tych przedsiębiorstw to MŚP. Nawet do 600 mln EUR nieściągniętych długów rocznie może być niepotrzebnie odpisywanych, gdyż wszczęcie za granicą kosztownego i regulowanego innymi przepisami postępowania wydaje się przedsiębiorcom zbyt trudne. Europejski nakaz zabezpieczenia na rachunku bankowym zaproponowany przez Komisję stanowi rozwiązanie tych problemów.

Kompromis osiągnięty w Radzie ds. Wymiaru Sprawiedliwości w dniu 6 grudnia br. potwierdza główne założenia wniosku Komisji. Co najważniejsze, główne założenia wniosku, takie jak zapewnienie „efektu zaskoczenia” z nakazami wydawanymi bez wiedzy dłużnika i szerokiego zdefiniowania spraw zagranicznych zostały zachowane w tekście Rady. Tekst Rady różni się od pierwotnego wniosku w następujący sposób:

Zakres: W przeciwieństwie do wniosku Komisji, w tekście Rady, przepisy te nie będą miały zastosowania do instrumentów finansowych (takich jak akcje i obligacje), testamenty lub spadki i własność małżeńska. Oznacza to, że wierzyciele nie będą mogli wykorzystać europejskiego nakazu zabezpieczenia na rachunku bankowym w celu zachowania instrumentów finansowych na rachunkach bankowych, ani w przypadku sporów dotyczących testamentów i spadków lub własności małżeńskiej.

Właściwość: W tekście Rady, przepisy będą stosowane wyłącznie w odniesieniu do wierzycieli mających miejsce zamieszkania w państwie członkowskim, które jest zobowiązane do przestrzegania przepisów. Ponadto, zgodnie z zasadami, wierzyciel będzie uznany za odpowiedzialnego za nieuzasadnione zastosowania nakazu zabezpieczenia na rachunku bankowym.

Dostęp do informacji o rachunku: wierzyciel będzie mógł stosować mechanizm ustanowiony nowymi przepisami w przypadku istnienia podlegającego wykonaniu wyroku przeciw dłużnikowi.

Dalsze działania: Wniosek Komisji, zanim stanie się obowiązującym prawem, musi zostać przyjęty wspólnie przez Parlament Europejski i przedstawicieli państw członkowskich UE zgromadzonych w Radzie (w głosowaniu większością kwalifikowaną). Komisja Prawna Parlamentu Europejskiego głosowała za poparciem wniosku Komisji w dniu 30 maja tego roku. Osiągnięty przełom w Radzie oznacza, że dwie izby mogą wejść do „trójstronnych” dyskusji z Komisją w celu osiągnięcia ostatecznego porozumienia.

- **Przebieg procedury**

99% przedsiębiorstw w UE to przedsiębiorstwa małe i średnie (MŚP). Około miliona z nich doświadcza problemów związanych z dochodzeniem wierzytelności za granicą, a nawet do 600 mln EUR nieściągniętych długów rocznie jest odpisywanych, gdyż wszczęcie za granicą kosztownego i regulowanego innymi przepisami postępowania wydaje się przedsiębiorcom zbyt trudne. Obywatele także ponoszą straty, gdy towary kupione w Internecie nie zostają dostarczone lub gdy jedno z rodziców mieszkające za granicą nie płaci alimentów.

Wniosek dotyczący rozporządzenia Komisji ustanowi nowy europejski nakaz zabezpieczenia na rachunku bankowym, który umożliwi wierzycielom zabezpieczenie należnej mu kwoty na rachunku bankowym dłużnika. Zarządzenie to może mieć kluczowe znaczenie dla procedur dochodzenia wierzytelności, ponieważ uniemożliwi ono dłużnikom usunięcie lub rozdrobnienie majątku w czasie potrzebnym do uzyskania i wyegzekwowania orzeczenia w sprawie głównej. Zwiększy to prawdopodobieństwo odzyskania zagranicznych wierzytelności.

Nowe europejskie zarządzenie umożliwi wierzycielom zabezpieczenie środków przechowywanych na rachunkach bankowych na tych samych zasadach we wszystkich państwach członkowskich UE. Co ważniejsze, nie wiąże się to z jakimikolwiek zmianami w krajowych systemach zabezpieczenia majątku. Komisja dodaje jedynie europejską procedurę, z której wierzyciele mogą skorzystać w celu odzyskania wierzytelności z innego państwa UE. Europejskie zarządzenie zabezpieczenia rachunku bankowego będzie dostępne dla wierzycieli jako alternatywa dla rozwiązań obowiązujących w prawie krajowym. Będzie ono miało charakter ochronny, gdyż będzie służyć jedynie zablokowaniu rachunku dłużnika, ale nie pozwoli na wypłatę środków na rzecz wierzyciela. Narzędzie to będzie miało zastosowanie jedynie w sprawach transgranicznych. Europejskie zarządzenie zabezpieczenia rachunku bankowego będzie wydawane w postępowaniu bez udziału stron. Oznacza to, że będzie ono wydawane bez wiedzy dłużnika, zapewniając w ten sposób „efekt zaskoczenia”. Instrument ten wprowadzi wspólne przepisy dotyczące właściwości sądu oraz warunków i trybu wydawania zarządzenia; nakaz ujawnienia informacji dotyczących rachunków bankowych; sposób, w jaki nakaz zabezpieczenia powinien być egzekwowany przez sądy i organy krajowe; a także środki zaradcze dostępne dłużnikowi oraz inne elementy ochrony pozwanego.

- **Dodatkowe informacje**

Komisja Europejska – Aktualności z zakresu wymiaru sprawiedliwości:

<http://ec.europa.eu/justice/newsroom>

Komisja Europejska – Wymiar sprawiedliwości w sprawach cywilnych:

<http://ec.europa.eu/justice/civil>

Strona internetowa wiceprzewodniczącej Viviane Reding, unijnej komisarz ds. sprawiedliwości: <http://ec.europa.eu/reding>

10. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI - Ustanowione przez UE zwiększenie praw konsumentów staje się faktem w całej Europie

W sam raz na święta w całej Europie kupujący mogą od 13 grudnia 2013 r. cieszyć się nowymi prawami konsumenta: w tym dniu upływa bowiem termin, w którym państwa członkowskie miały obowiązek wdrożenia do prawa krajowego dyrektywy w sprawie praw konsumentów. Nowe przepisy zwiększą prawa konsumentów we wszystkich 28 państwach członkowskich UE, w szczególności w przypadku zakupów internetowych. Przewidziano w nich na przykład obowiązujący w całej Unii 14-dniowy okres odstąpienia od umowy zakupu, w którym konsumenci będą mogli zmienić zdanie i zwrócić towar, niezależnie od powodów.

„Nowe przepisy dotyczące praw konsumenta to wspaniała wiadomość dla 507 milionów konsumentów w Europie: koniec z zaznaczonymi z góry polami wyboru przy zakupie biletu lotniczego, koniec z zawyżonymi opłatami za płacenie kartą kredytową — to prezent pod choinkę, który konsumenci otrzymają od UE tuż przed świętami”, powiedziała wiceprzewodnicząca **Viviane Reding**, unijna komisarz ds. sprawiedliwości. „Lepsza ochrona konsumentów w Unii pozwoli im czuć się pewniej podczas zakupów. W tych trudnych czasach kryzysu te nowe przepisy to najmniej kosztowny zestaw środków pobudzających gospodarkę, jaki można wprowadzić w Europie. Komisja Europejska przystępuje teraz do sprawdzenia, czy wszystkie państwa członkowskie stanęły na wysokości zadania i prawidłowo wdrożyły przepisy”.

W październiku 2008 r. Komisja Europejska przedstawiła wniosek dotyczący nowego zestawu praw konsumentów. Po przyjęciu dyrektywy w 2011 r. rządy miały dwa lata na wdrożenie odpowiednich przepisów na szczeblu krajowym, proces ten powinien więc już zostać zakończony. Unijna komisarz ds. sprawiedliwości Viviane Reding pośredniczyła w osiągnięciu w czerwcu 2011 r. ostatecznego porozumienia między Parlamentem Europejskim a Radą dotyczącego dyrektywy w sprawie praw konsumentów, która została formalnie przyjęta 10

października 2011 r. 13 grudnia 2013 r. mija termin, w którym państwa członkowskie miały powiadomić Komisję o uregulowaniach wprowadzonych w celu transpozycji do porządku krajowego unijnych przepisów dotyczących praw konsumentów. Odnośne przepisy krajowe muszą obowiązywać od 13 czerwca 2014 r.

10 największych korzyści dla konsumentów, jakie niesie nowa dyrektywa:

1) Nowe przepisy położą kres ukrytym opłatom i kosztom przy zakupach w internecie

Konsumenci zyskają ochronę przed „**pułapkami cenowymi**” w internecie. Z takimi pułapkami mamy do czynienia, gdy oszuści próbują wabić konsumentów rzekomo nieodpłatnymi usługami, takimi jak horoskopy lub przepisy kulinarne. Teraz konsumenci będą musieli wyraźnie potwierdzić, że zdają sobie sprawę z konieczności uiszczenia opłaty za takie usługi.

2) Większa przejrzystość cen

Sprzedawcy będą musieli podawać **całkowity koszt** towaru lub usługi, jak również wszelkie dodatkowe opłaty. Osoby dokonujące zakupów w internecie nie będą musiały ponosić żadnych kosztów, o których nie zostały odpowiednio poinformowane przed złożeniem zamówienia.

3) Zakaz stosowania na stronach internetowych pól wyboru zaznaczonych z góry

Zdarza się, że podczas zakupów w internecie – na przykład gdy kupujemy bilet lotniczy – na jednym z etapów transakcji oferowane są nam opcje dodatkowe, takie jak ubezpieczenie podróże lub wynajem samochodu. Te dodatkowe usługi mogą być oferowane przy użyciu **z góry zaznaczonych pól wyboru**. Obecnie konsumenci, którzy nie są zainteresowani takimi dodatkowymi usługami, zmuszeni są usuwać zaznaczenia z odpowiednich pól. Nowymi przepisami dyrektywy wprowadzony zostanie zakaz stosowania w Unii Europejskiej pól wyboru zaznaczonych z góry.

4) 14 dni na zmianę decyzji o zakupie

Okres, w którym konsumenci mogą odstąpić od umowy zakupu, został przedłużony do 14 dni kalendarzowych (w porównaniu z siedmioma dniami, które obowiązują obecnie na mocy przepisów unijnych). Oznacza to, że w przypadku zmiany decyzji konsumenci mogą zwrócić towar, niezależnie od przyczyny.

Dodatkowa ochrona w przypadku braku informacji: jeżeli sprzedawca nie **poinformował wyraźnie** nabywcy o prawie do odstąpienia od umowy zakupu, okres, w którym możliwy jest zwrot towaru, zostanie przedłużony do jednego roku.

Konsumenci będą również chronieni w przypadku **zamówionych wizyt**, które będą mogli odwołać – dotyczy to sytuacji, gdy handlowiec dzwoni i nakłania konsumenta do umówienia

się na wizytę. Ponadto zniesione zostanie rozróżnienie między wizytą umówioną a nieumówioną, co zapobiegnie obchodzeniu przepisów.

Prawo do odstąpienia od umowy zakupu obejmie również **aukcje internetowe**, na przykład na platformie eBay. Towary kupione na aukcji będzie jednak można zwrócić jedynie wtedy, gdy zostały zakupione od zawodowego sprzedawcy.

Okres, w którym można odstąpić od umowy, będzie liczony od momentu otrzymania towaru przez konsumenta, nie zaś od momentu zawarcia umowy, jak to ma miejsce obecnie. Przepisy będą miały zastosowanie do zamówień składanych przez internet, telefon czy pocztę, a także do sprzedaży poza sklepem: na przykład na progu mieszkania konsumenta, na ulicy, podczas imprezy u znajomych połączonej ze sprzedażą bezpośrednią czy też podczas wycieczki zorganizowanej przez firmę handlową.

5) Wzmocnienie praw do otrzymania zwrotu pieniędzy

Sprzedawcy muszą **zwrócić** konsumentowi **pieniądze za towar w ciągu 14 dni od momentu odstąpienia przez konsumenta od umowy**. Kwota zwrotu obejmuje **koszty dostawy**. Co do zasady, **sprzedawca** będzie ponosił **ryzyko związane z uszkodzeniem** towarów podczas transportu, do momentu gdy konsument wejdzie w posiadanie towaru.

6) Wprowadzenie w całej Unii wzoru formularza odstąpienia od umowy

Konsumenci będą mieli do dyspozycji wzór formularza, z którego będą mogli (ale nie będą musieli) skorzystać, gdy zmienią zdanie i zdecydują się na odstąpienie od umowy zawartej na odległość lub na progu mieszkania. Ułatwi to wycofanie się z umowy zawartej na terytorium Unii.

7) Koniec z zawyżonymi opłatami za płacenie kartą kredytową i korzystanie z usług telefonicznych typu hotline

Handlowcy nie będą mogli obciążać konsumentów za płacenie **kartą kredytową** (lub innymi środkami płatności) kwotą większą niż koszty, jakie handlowiec faktycznie ponosi za oferowanie takiej możliwości zapłaty. Handlowcy, którzy oferują klientom możliwość korzystania z **linii telefonicznych** w celu skontaktowania się z nimi w związku z umową, nie będą mogli obciążać konsumentów kosztami wyższymi niż koszty podstawowej taryfy za rozmowy telefoniczne.

8) Jaśniejsze informacje dotyczące ponoszenia kosztów zwrotu towaru

Jeżeli handlowiec chce, aby to klient, który zmienił zdanie, ponosił koszty zwrotu towaru, musi **wyraźnie poinformować** o tym konsumenta **przed zakupem**, w przeciwnym razie sam poniesie koszty takiego zwrotu. W przypadku towarów o dużej objętości, takich jak sofa,

zakupionych przez internet lub w ramach sprzedaży wysyłkowej, handlowcy muszą wyraźnie podać konsumentowi jeszcze przed zakupem przynajmniej szacunkowy maksymalny koszt zwrotu towaru, tak aby mógł on dokonać świadomego wyboru, podejmując decyzję, gdzie zakupić dany towar.

9) Lepsza ochrona konsumenta w przypadku zakupu produktów cyfrowych

Jaśniejsze muszą być również dane dotyczące **treści cyfrowej**, w tym informacje o kompatybilności ze sprzętem i oprogramowaniem oraz o zastosowaniu jakichkolwiek zabezpieczeń technicznych, na przykład ograniczeniu prawa konsumenta do kopiowania zawartości.

Konsumenci będą mieli prawo odstąpienia od zakupu treści cyfrowych, takich jak pliki muzyczne lub wideo, jednak jedynie do momentu, w którym zacznie się proces pobierania pliku.

10) Ujednolicone przepisy handlowe ułatwią przedsiębiorcom prowadzenie działalności na terytorium Europy

Obejmują one:

Jednolity zestaw podstawowych przepisów dotyczących umów na odległość (sprzedaż przez telefon, za pośrednictwem poczty lub przez internet) oraz umów zawieranych poza lokalem przedsiębiorstwa (na przykład na ulicy lub na progu mieszkania) na terenie Unii Europejskiej; zapewni to handlowcom prowadzącym działalność międzynarodową, szczególnie sprzedaż przez internet, **równe szanse** oraz **obniżenie kosztów transakcji**.

Wykorzystanie **standardowych formularzy**, takich jak wzór pisma informującego o odstąpieniu od umowy zakupu zawierający wszystkie wymagane informacje, ułatwi handlowcom prowadzenie działalności.

Szczególne przepisy będą miały zastosowanie do małych przedsiębiorstw handlowych i usługowych, jak na przykład firm hydraulicznych. Prawo do odstąpienia od umowy nie będzie przysługiwało konsumentom w przypadku pilnych napraw i prac konserwacyjnych. Państwa członkowskie mogą również zdecydować o zwolnieniu z pewnych obowiązków związanych z udzieleniem informacji tych handlowców, do których konsumenci zwracają się z prośbą o wykonanie w domu prac remontowych i konserwacyjnych o wartości nieprzekraczającej kwoty 200 euro.

• Dodatkowe informacje

Komisja Europejska — dyrektywa w sprawie praw konsumentów:

http://ec.europa.eu/justice/consumer-marketing/rights-contracts/directive/index_en.htm

Strona internetowa wiceprzewodniczącej Viviane Reding, unijnej komisarz ds. sprawiedliwości: <http://ec.europa.eu/reding>

11. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI - Pierwszy w historii UE instrument prawny przyjęty na rzecz integracji Romów

28 państw członkowskich Unii Europejskiej zobowiązało się 9 grudnia 2013 r. do wdrożenia zbioru zaleceń zaproponowanych przez Komisję Europejską w celu wzmocnienia ekonomicznej i społecznej integracji społeczności romskich. Zalecenie Rady przyjęte jednogłośnie na spotkaniu ministerialnym Rady niecałe sześć miesięcy po przedstawieniu wniosku przez Komisję. Jest to pierwszy tego rodzaju instrument prawny na poziomie UE dotyczący integracji Romów. Przyjąwszy zalecenie, państwa członkowskie zobowiązały się do podjęcia celowych działań, by zmniejszyć różnice dzielące Romów od reszty społeczeństwa.

„Osiągnięte dziś porozumienie jest wyraźnym sygnałem, że państwa członkowskie pragną stawić czoła trudnemu wyzwaniu integracji Romów. Ministrowie zobowiązali się jednomyślnie do poprawy sytuacji społeczności romskiej w warunkach lokalnych”, powiedziała wiceprzewodnicząca **Viviane Reding** – komisarz UE ds. sprawiedliwości.

„Państwa członkowskie mają teraz w swoich rękach narzędzia o podstawowym znaczeniu dla integracji Romów i ważne jest, by słowa zostały wprowadzone w czyn. Nie zawahamy się przypomnieć krajom UE o podjętych zobowiązaniach oraz zapewnić, by zostały zwieńczone sukcesem.”

„Przyjęcie zalecenia jest wyraźnym znakiem, że państwa członkowskie chcą razem inwestować bardziej skutecznie w kapitał ludzki, aby poprawić warunki życia społeczności romskiej w Europie”, powiedział komisarz ds. zatrudnienia, spraw społecznych i włączenia społecznego **László Andor**. „Nie możemy ich zawieść. Zadaniem państw członkowskich będzie obecnie – w okresie 2014-2020 – przyznanie znacznych funduszy unijnych oraz środków krajowych na pomoc społecznościom romskim w wykorzystaniu własnego potencjału oraz wykazanie woli politycznej na wszystkich szczeblach, tak aby zapewnić, że pieniądze zostaną wydane zgodnie z przeznaczeniem.”

Przyjęte w dniu 9 grudnia 2013 r. zalecenie Rady w sprawie skutecznych środków integracji Romów w państwach członkowskich zawiera szczegółowe wytyczne mające pomóc państwom członkowskim we wzmożeniu ich wysiłków. Państwom członkowskim zaleca się podejmowanie celowych działań, by zmniejszyć różnice dzielące Romów od reszty

społeczeństwa. Zalecenie wzmacnia unijne ramy dotyczące krajowych strategii integracji Romów uzgodnione przez wszystkie państwa członkowskie w 2011 r. poprzez ustanowienie warunków skutecznego włączenia społecznego ludności romskiej w państwach członkowskich.

Bazując na sprawozdaniach Komisji dotyczących sytuacji Romów w ostatnich latach, zalecenie koncentruje się na **czterech obszarach**, w których przywódcy UE określili wspólne cele w zakresie integracji Romów w kontekście unijnych ram dotyczących krajowych strategii integracji Romów. Są to: **dostęp do kształcenia, zatrudnienie, opieka zdrowotna i mieszkalnictwo**. W celu wdrożenia ukierunkowanych działań w zaleceniu prosi się państwa członkowskie o przeznaczenie nie tylko funduszy unijnych, lecz także krajowych, prywatnych oraz funduszy trzeciego sektora na rzecz włączenia społecznego Romów. Jest to kluczowy czynnik określony przez Komisję w jej ocenie krajowych strategii państw członkowskich w zeszłym roku.

Ponadto zalecenie zawiera adresowane do państw członkowskich wskazówki dotyczące horyzontalnych kwestii sprzyjających integracji Romów, takich jak zapewnienie realizacji strategii na poziomie lokalnym, egzekwowanie przepisów przeciwko dyskryminacji, postępowanie zgodnie z koncepcją inwestycji społecznych, ochrona dzieci i kobiet romskich oraz walka z ubóstwem.

- **Kolejne kroki**

Chociaż zalecenie nie jest prawnie wiążące, oczekuje się obecnie, że państwa członkowskie wdrożą w praktyce konkretne środki, które wywrą pozytywny wpływ na życie Romów. Przedstawione w czerwcu sprawozdanie Komisji z postępu prac pokazało, że państwa członkowskie powinny poprawić swoje wyniki w realizacji krajowych strategii integracji Romów w kontekście unijnych ram dotyczących krajowych strategii integracji Romów (zob. arkusze informacyjne dotyczące poszczególnych krajów). Komisja przedstawi kolejne sprawozdanie z postępów osiągniętych przez państwa członkowskie na wiosnę 2014 r.

Chociaż głosowanie Parlamentu Europejskiego w tej sprawie nie jest formalnie wymagane, Parlament również poparł zalecenie Rady w głosowaniu przeprowadzonym w dniu 5 grudnia przez Komisję Wolności Obywatelskich (LIBE). Komisja zatwierdziła projekt rezolucji w sprawie postępów we wdrażaniu krajowych strategii integracji Romów. W rezolucji tej podkreślono rolę władz lokalnych i regionalnych w opracowywaniu i wdrażaniu polityki w odniesieniu do Romów oraz znaczenie wyasygnowania odpowiednich środków finansowych

na rzecz realizacji strategii integracji Romów. Oczekuje się, że Parlament Europejski zatwierdzi rezolucję na sesji plenarnej na początku 2014 r.

Komisja ze swojej strony będzie w dalszym ciągu oceniać postępy w zakresie integracji Romów w odnośnych sprawozdaniach, które są publikowane wiosną każdego roku. Wyniki tych ocen zostaną również wzięte pod uwagę w procesie związanym z europejskim semestrem na rzecz koordynacji polityki gospodarczej. W maju 2013 r. w ramach europejskiego semestru, na podstawie wniosku Komisji, Rada zaproponowała tzw. zalecenia dla poszczególnych krajów odnoszące się do kwestii Romów. Ich adresatami było pięć państw członkowskich: Bułgaria, Republika Czeska, Rumunia, Słowacja i Węgry. W wytycznych dla pięciu poszczególnych państw wezwano je do zapewnienia wprowadzenia krajowych strategii dotyczących integracji oraz włączenia środków dotyczących społeczności romskich do stosownych horyzontalnych strategii politycznych. Dzięki corocznemu cyklowi europejskiego semestru kwestia dotycząca integracji romskiej pozostaje zawsze stałym punktem agendy europejskiej.

Aby osiągnąć wymierne i zrównoważone rezultaty, od roku 2014 należy przeznaczyć środki z budżetów krajowych i budżetu UE. Ważnym instrumentem finansowym wspierającym włączenie społeczności romskiej pozostaną fundusze strukturalne UE, w szczególności Europejski Fundusz Społeczny. Komisja zaproponowała, aby w nadchodzącym okresie finansowania integracja społeczności zmarginalizowanych – takich jak Romowie – stanowiła priorytet inwestycyjny. W związku z tym zaproponowano specjalne uwarunkowania ex-ante w celu zapewnienia, aby wsparcie UE było nieodłączną częścią strategii integracji Romów. Aby uzyskać niezbędne środki finansowe państwa członkowskie muszą przeznaczyć co najmniej 20 proc. środków z Europejskiego Funduszu Społecznego na kwestie włączenia społecznego.

- **Kontekst**

Integracja Romów jest nie tylko moralnym obowiązkiem państw członkowskich, ale leży także w ich interesie, szczególnie tych, w których mieszka liczna mniejszość romska. Romowie stanowią istotną i stale rosnącą część populacji w wieku szkolnym i przyszłych uczestników rynku pracy. Skuteczne działania w zakresie aktywizacji zawodowej oraz zindywidualizowane i ogólnodostępne usługi wsparcia na rzecz Romów poszukujących pracy mają kluczowe znaczenie dla umożliwienia tej społeczności realizacji jej potencjału oraz aktywnego i równego udziału w życiu społecznym i gospodarce.

W sprawozdaniu z 2013 r. Komisja Europejska wezwała państwa członkowskie UE do wdrożenia ich krajowych strategii w celu poprawy integracji gospodarczej i społecznej Romów w Europie. Państwa członkowskie opracowały te strategie w odpowiedzi na przedstawione przez Komisję europejskie ramy dotyczące krajowych strategii integracji Romów przyjęte w dniu 5 kwietnia 2011 r., które zostały poparte przez przywódców państw UE w czerwcu 2011 r.

Państwom członkowskim zostały udostępnione fundusze strukturalne UE w celu finansowania projektów w zakresie integracji społecznej, w tym na rzecz poprawy integracji Romów w obszarach takich jak kształcenie, zatrudnienie, mieszkalnictwo i zdrowie. W latach 2007-2013 na projekty w zakresie integracji społecznej udostępniono środki w wysokości **26,5 mld euro**. Państwa członkowskie są odpowiedzialne za zarządzanie tymi środkami oraz za wybór konkretnych projektów. Znaczna część środków trafia do projektów przeznaczonych ogólnie dla wykluczonych społecznie grup i niekoniecznie ich beneficjentem jest jedynie społeczność romska. Aby uzyskać skuteczniejsze i bardziej ukierunkowane projekty, Komisja zwróciła się do państw członkowskich o uruchomienie krajowych punktów kontaktowych, by wspomóc planowanie wykorzystania funduszy na rzecz Romów w państwach członkowskich przy udziale władz lokalnych i regionalnych.

- **Dodatkowe informacje**

Wniosek Komisji dotyczący zalecenia Rady:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2013:0460:FIN:PL:PDF>

Sprawozdanie Komisji z postępu prac w 2013 r.:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2013:0454:FIN:PL:PDF>

Komisja Europejska - Romowie:

<http://ec.europa.eu/roma>

Strona internetowa wiceprzewodniczącej Viviane Reding, unijnej komisarz ds. sprawiedliwości: <http://ec.europa.eu/reding>

Strona internetowa komisarza László Andora:

http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/andor/index_en.htm

12. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI – Oświadczenie wiceprzewodniczącej V. Reding i komisarza M. Barniera w sprawie trójstronnego porozumienia dotyczącego sankcji karnych za nadużycia na rynku

Komisja Europejska z zadowoleniem przyjmuje zawarte 20 grudnia 2013 r. porozumienie polityczne w sprawie wniosku Komisji dotyczącego dyrektywy w sprawie sankcji karnych za

nadużycia na rynku. Osiągnięto je dzięki czterem spotkaniom trójstronnym pomiędzy Komisją a dwoma współprawodawcami – Parlamentem Europejskim i Radą Ministrów. Przełomowe porozumienie, zatwierdzone przez państwa członkowskie, dowodzi, że Europa jest zdecydowana podjąć wszelkie działania konieczne do zwalczania zjawiska wykorzystywania informacji poufnych oraz nadużyć na rynkach finansowych. Państwa członkowskie będą zobowiązane traktować tego rodzaju postępowanie, w tym manipulowanie stopami referencyjnymi, jako przestępstwa podlegające skutecznym sankcjom w całej Europie. Osiągnięte porozumienie polityczne ma zostać potwierdzone na plenarnym posiedzeniu Parlamentu Europejskiego, planowanym na styczeń 2014 r.

„Nadużycia na rynku poważnie naruszają zaufanie do naszego systemu finansowego. Musimy zdecydowanie się im przeciwstawić poprzez likwidację luk w prawie, wykorzystywanych przez osoby manipulujące rynkiem finansowym. Prawo karne jest silnym środkiem odstraszającym – a dzisiejsze przełomowe porozumienie oznacza, że osoby winne nadużyć na rynku będą we wszystkich państwach Unii ścigane z całą surowością prawa karnego” – powiedziała wiceprzewodnicząca Komisji Europejskiej **Viviane Reding**, komisarz do spraw sprawiedliwości. „Mam nadzieję, że teraz szybko dopracujemy wszelkie szczegóły i już niebawem wniosek zostanie przyjęty jako obowiązujący akt prawny. Wobec nadużyć na rynku i manipulowania stopami procentowymi UE stosuje zasadę zero tolerancji. Musimy chronić integralność naszych rynków i pieniądze naszych obywateli”.

Komisarz ds. rynku wewnętrznego i usług **Michel Barnier** powiedział: „To wspaniała wiadomość dla inwestorów. Za to przestępcy w białych kołnierzykach pewnie nie ucieszą się z takiego prezentu na Gwiazdkę. Osoby uznane za winne nadużyć na rynku będą wreszcie musiały w całej Unii Europejskiej liczyć się z perspektywą więzienia. Dzięki osiągniętemu porozumieniu oraz rozporządzeniu w sprawie nadużyć na rynku Unia Europejska znacznie zwiększa możliwości państw członkowskich w zakresie wykrywania i surowego karania manipulacji na rynku i wykorzystywania informacji poufnych. Wysokie grzywny lub kary więzienia będą grozić zwłaszcza osobom, które manipulują stawkami odniesienia, takimi jak EURIBOR. Chciałbym wyrazić uznanie dla Parlamentu Europejskiego za udoskonalenie naszego wniosku poprzez jednoznaczne określenie wymiaru kar pozbawienia wolności. Parlamentowi, a zwłaszcza pani poseł sprawozdawcy, Arlene McCarthy, należą się też podziękowania – podobnie jak prezydencji litewskiej – za podziwu godną pracę, która doprowadziła do dzisiejszego porozumienia”.

Co będzie oznaczać w praktyce zawarte porozumienie?

- W całej UE obowiązywać będą wspólne definicje przestępstw rynkowych takich jak wykorzystywanie informacji poufnych, nieuprawnione ujawnienie informacji oraz manipulacje na rynku.
- Obowiązywać będą jednolite sankcje karne, w tym kary grzywny oraz więzienia – do czterech lat za wykorzystywanie informacji poufnych i manipulacje na rynku oraz do dwóch lat za nieuprawnione ujawnienie informacji poufnych.
- Osoby prawne (przedsiębiorstwa) będą odpowiadać za nadużycia na rynku.
- Państwa członkowskie będą zobowiązane do ustalenia jurysdykcji w odniesieniu do tych przestępstw, jeśli zostaną one popełnione na ich terytorium lub przez ich obywatela.
- Państwa członkowskie powinny zapewnić swoim organom ścigania i organom sądowym, zajmującym się tymi złożonymi sprawami, odpowiednie wyszkolenie.

- **Kontekst**

Inwestorzy, którzy wykorzystują informacje poufne i dokonują manipulacji na rynkach poprzez rozpowszechnianie fałszywych lub błędnych informacji, mogą obecnie uniknąć kar, wykorzystując różnice w prawie krajowym 28 państw członkowskich UE. W niektórych państwach władze nie mają skutecznych uprawnień do nakładania sankcji, w innych zaś brak jest sankcji karnych w odniesieniu do określonych przestępstw polegających na wykorzystywaniu informacji poufnych i manipulacjach na rynku. Skuteczne sankcje mogą jednak mieć silny efekt odstrasżający i zwiększyć integralność rynków finansowych UE.

Dlatego też 20 września 2011 r. Komisja Europejska przedstawiła wniosek dotyczący przyjęcia ogólnounijnych przepisów mających zagwarantować stosowanie minimalnych sankcji karnych za wykorzystywanie informacji poufnych i manipulacje na rynku. W lipcu 2012 r. Komisja przedstawiła poprawki do własnego pierwotnego wniosku. W myśl tych poprawek manipulowanie stopami referencyjnymi, w tym stopami LIBOR i EURIBOR, będzie wyraźnie zabronione i będzie stanowić przestępstwo.

Przedstawiając wniosek, Komisja po raz pierwszy skorzystała z przyznaných jej na mocy traktatu lizbońskiego nowych uprawnień do egzekwowania polityki UE za pomocą sankcji karnych. Zgodnie z projektem dyrektywy państwa członkowskie będą zobowiązane do podjęcia niezbędnych środków w celu zapewnienia, że przestępstwa związane z wykorzystywaniem informacji poufnych i manipulacjami na rynku będą podlegać sankcjom karnym. Państwa członkowskie będą również zobowiązane do nakładania sankcji karnych za podżeganie do nadużyć rynkowych, pomoc i współudział w nich, jak również za usiłowanie popełnienia takich przestępstw. Dyrektywa stanowi uzupełnienie osobnego wniosku

dotyczącego rozporządzenia w sprawie nadużyć na rynku, zatwierdzonego przez Parlament Europejski 10 września 2013 r., które udoskonala istniejące już ramy prawne UE i wzmacnia sankcje administracyjne.

- **Szczegółowe informacje**

Komisja Europejska – strona dotycząca nadużyć na rynku:

http://ec.europa.eu/internal_market/securities/abuse/index_en.htm

Komisja Europejska – polityka w zakresie prawa karnego:

<http://ec.europa.eu/justice/criminal/criminal-law-policy>

Strona internetowa wiceprzewodniczącej Viviane Reding, komisarz UE ds. sprawiedliwości:

<http://ec.europa.eu/reding>

Strona internetowa Michela Barniera, komisarza UE ds. rynku wewnętrznego i usług:

http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/barnier/index_en.htm

13. RÓWNOUPRAWNIENIE - Zróżnicowanie wynagrodzenia ze względu na płeć: wg sprawozdania Komisji kobiety w Europie wciąż pracują 59 dni w roku „za darmo”

16,2%: tyle według najnowszych danych opublikowanych 9 grudnia 2013 r. przez Komisję Europejską wynosi różnica w wynagrodzeniach kobiet i mężczyzn lub różnica pomiędzy wynagrodzeniem za godzinę pracy kobiet i mężczyzn w UE. W ciągu bieżącego roku liczba ta nie zmieniła się ani trochę. Z opublikowanego przez Komisję Europejską sprawozdania wynika, że zróżnicowanie wynagrodzeń między kobietami a mężczyznami wciąż stanowi element rzeczywistości we wszystkich państwach UE i wynosi od 27,3% w Estonii do 2,3% w Słowenii. Ogólne dane potwierdzają delikatną tendencję spadkową występującą w ostatnich latach, tj. 1,1% między 2008 a 2011 r. Opublikowane sprawozdanie pokazuje, że największym problemem w zwalczaniu zróżnicowania wynagrodzeń w UE jest praktyczne zastosowanie zasad równej płacy oraz brak działań prawnych podejmowanych przez kobiety w sądach krajowych.

„Dzięki przepisom gwarantującym równość wynagrodzeń za taką samą pracę, równe traktowanie w miejscu pracy oraz minimalne prawa w związku z urlopem macierzyńskim równość płci jest dużym osiągnięciem Europy. Wciąż jednak nie osiągnęliśmy jeszcze pełnego sukcesu. Zróżnicowanie wynagrodzenia jest wciąż duże i pozostaje na tym samym poziomie. Co gorsza, osiągnięte zmiany są w dużym stopniu wynikiem zmniejszania się zarobków mężczyzn, a nie wzrostu płac kobiet” powiedziała wiceprzewodnicząca **Viviane Reding**,

unijna komisarz ds. sprawiedliwości. „Zasada równości wynagrodzeń za taką samą pracę jest zapisana w traktatach UE od 1957 r. Najwyższy czas, by została wprowadzona w życie również w miejscach pracy.”

W opublikowanym sprawozdaniu dokonano oceny przepisów w zakresie równości wynagrodzeń funkcjonujących w państwach UE. W dokumencie przewiduje się również, że w przyszłości głównym wyzwaniem wszystkich państw członkowskich będzie właściwe stosowanie i egzekwowanie zasad określonych w dyrektywie w sprawie równości z 2006 r.:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:204:0023:0036:pl:PDF>

Komisja, stojąc na straży Traktatów, zadbała o to, by państwa członkowskie właściwie przeprowadziły transpozycję unijnych przepisów o równym traktowaniu i wszczęła przeciwko 23 państwom członkowskim postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom w odniesieniu do sposobu, w jaki te państwa członkowskie dokonały transpozycji niektórych przepisów o równości płci. Wszystkie te postępowania, z wyjątkiem jednego, zostały zamknięte.

Jak wskazuje sprawozdanie, skuteczne stosowanie zasady równości wynagrodzeń jest utrudnione przez **brak przejrzystości systemów płac, brak wyraźnych punktów odniesienia w zakresie równości wynagrodzeń oraz brak jasnych informacji dla pracowników** cierpiących z powodu nierówności. Większa przejrzystość wynagrodzeń mogłaby poprawić sytuację pojedynczych ofiar dyskryminacji płacowej, które byłyby w stanie łatwiej porównywać swoje wynagrodzenia z zarobkami pracowników drugiej płci.

Kolejne kroki: W rzeczywistości jedynie dwa państwa członkowskie (Francja i Holandia) dokonały wystarczającej i jasnej transpozycji dyrektywy w sprawie równości z 2006 r. w taki sposób, że nie są od nich wymagane żadne dodatkowe informacje. Komisja śledzi sytuację w pozostałych 26 państwach członkowskich i będzie pracować nad zapewnieniem pełnego stosowania i egzekwowania praw ustanowionych unijnymi przepisami - jeśli zajdzie taka potrzeba - w drodze dalszych postępowań w sprawie uchybienia zobowiązaniom.

- **Kontekst**

Równość płci jest jedną z fundamentalnych zasad Unii Europejskiej. Zasada równości wynagrodzeń jest zapisana w Traktatach od 1957 r. i jest również zawarta w dyrektywie 2006/54/WE w sprawie równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zatrudnienia i pracy.

Wsparcie Komisji Europejskiej dla wypełniania przez państwa członkowskie ich obowiązku walki ze zróżnicowaniem wynagrodzenia ze względu na płeć stanowi ważne zobowiązanie i priorytet, jak zapisano w Strategii Komisji Europejskiej na rzecz równości kobiet i mężczyzn (2010-2015).

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0491:FIN:PL:PDF>

Przyjętemu sprawozdaniu towarzyszy kompleksowy przegląd krajowego i unijnego orzecznictwa w zakresie równości płac, a także przegląd działań Komisji, mających na celu zwalczanie nierówności, oraz przykłady najlepszych krajowych praktyk.

Do podejmowanych przez Komisję działań w zakresie walki ze zróżnicowaniem wynagrodzenia ze względu na płeć należą: Inicjatywa „Równouprawnienie się opłaca”, coroczne Zalecenia dla poszczególnych krajów, w których państwu członkowskiemu poleca się zajmowanie się problemem równości wynagrodzeń, Europejskie Dni Równych Płac, wymiana najlepszych praktyk, a także finansowanie inicjatyw państw członkowskich poprzez fundusze strukturalne.

Przykłady dobrych praktyk w dziedzinie równości płac na poziomie krajowym:

- **Belgijski** parlament przegłosował w 2012 r. ustawę zobowiązującą przedsiębiorstwa do przeprowadzania co dwa lata analiz porównawczych ich struktury wynagrodzeń. Belgia była również pierwszym państwem UE, które zorganizowało Dzień Równych Płac (w 2005 r.).
- **Francuska** ustawa o równości wynagrodzeń z 2006 r. zobowiązuje przedsiębiorstwa do składania sprawozdań na temat płac i ich planów w zakresie likwidowania zróżnicowania wynagrodzeń ze względu na płeć. Co ważne, zgodnie z ustawą wymaga się od pracodawców sporządzania na piśmie rocznych sprawozdań dotyczących równości płci i przedkładania ich przedstawicielom pracowników.
- **Austriacka** ustawa o równym traktowaniu zobowiązuje przedsiębiorstwa do sporządzania sprawozdań na temat równości wynagrodzeń. Zasady wprowadzane są stopniowo i obecnie obowiązują przedsiębiorstwa zatrudniające ponad 250, 500 i 1000 pracowników. Przedsiębiorstwa zatrudniające ponad 150 pracowników będą musiały sporządzać sprawozdania począwszy od 2014 r.

Dalsze przykłady dotyczące państw członkowskich znajdują się w przyjętym sprawozdaniu.

Dodatkowe informacje

Komisja Europejska – zróżnicowanie wynagrodzenia ze względu na płeć:

http://ec.europa.eu/justice/gender-equality/gender-pay-gap/index_pl.htm

Strona internetowa wiceprzewodniczącej Viviane Reding, unijnej komisarz ds. sprawiedliwości: <http://ec.europa.eu/reding>

Załącznik: Liczby dotyczące zróżnicowania wynagrodzenia ze względu na płeć w państwach UE

	2007	2008	2009	2010	2011	Różnica 2011 - 2008
UE27	:	17,3	17,2	16,2	16,2	1,1
					(w)	
BE	10,1	10,2	10,1	10,2	10,2	0,0
BG	12,1	12,3	13,3	13,0	13,0	-0,7
CZ	23,6	26,2	25,9	21,6	21,0	5,2
DK	17,7	17,1	16,8	16,0	16,4	0,7
DE	22,8	22,8	22,6	22,3	22,2	0,6
					(w)	
EE	30,9	27,6	26,6	27,7	27,3	0,3
IE	17,3	12,6	12,6	13,9	:	
EL	21,5	22,0	:	15,0	:	
ES	18,1	16,1	16,7	16,2	16,2	-0,1
					(w)	
FR	17,3	16,9	15,2	15,6	14,8	2,2
					(w)	
HR	:	:	:	15,5	17,6	:
					(w)	
IT	5,1	4,9	5,5	5,3	5,8	-0,9
CY	22,0	19,5	17,8	16,8	16,4	3,1
					(w)	
LV	13,6	11,8	13,1	15,5	13,6	-1,8
LT	22,6	21,6	15,3	14,6	11,9	9,7
LU	10,2	9,7	9,2	8,7	8,7 (w)	1,0
HU	16,3	17,5	17,1	17,6	18,0	-0,5
MT	7,8	9,2	7,7	7,2	6,0	3,2
NL	19,3	18,9	18,5	17,8	17,9	1,0
AT	25,5	25,1	24,3	24,0	23,7	1,4
PL	14,9	11,4	8,0	4,5	4,5	6,9
PT	8,5	9,2	10,0	12,8	12,5	-3,3
RO	12,5	8,5	7,4	8,8	12,1	-3,6
SI	5,0	4,1	-0,9	0,9	2,3	1,8
SK	23,6	20,9	21,9	19,6	20,5	0,4
FI	20,2	20,5	20,8	20,3	18,2	2,3
					(w)	
SE	17,8	16,9	15,7	15,4	15,8	1,1
UK	20,8	21,4	20,6	19,5	20,1	1,3

Źródło: Eurostat, SES

*(w) = dane wstępne

Opracowała:

Dr Magdalena Skulimowska³

³ Na podstawie informacji Komisji Europejskiej.